

Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ

Δελτίο Επικοινωνίας Μελών Συνδέσμου Καλοσκοπιτών Παρνασσίδας "Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ"

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΩΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΑΣ "Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ"

Διεύθυνση Γραφείου: Πειραιώς 4 • Αθήνα • 104 31 • τηλ.: 210.52.38.158

(Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο: το εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε' • ΧΡΟΝΟΣ 29ος • ΤΕΥΧΟΣ 130 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2004

Η Γενική μας Συνέλευση

Λέγεται ότι στην εποχή μας επαφή και ενημέρωση μεταξύ των πατριωτών υπάρχει μόνο στους γάμους και στις κηδείες. Οι χωριανοί μας όμως δείχνουν να μην αφήνουν καμιά ευκαιρία να συγκεντρώνονται, να γνωρίζονται καλλίτερα, να ανανεώνουν και να δυναμώνουν τους πατριωτικούς τους δεσμούς.

Τούτο το απέδειξαν στην ετήσια Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου που έγινε στο κατάμεστο από τρεις γενιές Καλοσκοπιτών στο ξενοδοχείο Novotel στις 18.1.2004 όπου έγιναν και εκλογές για ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και η κοπή της βασιλόπιτας.

Είμασαν όλοι εκεί. Και αυτό είναι το πιο ευχάριστο. Σύμφωνα με το καταστατικό

εξελέγη ο χωριανός μας ορκωτός λογιστής **Ευθύμιος Κολλύρης** με γραμματέα τη **Βιολέτα Χαμηλού**. Μετά τα καλωσορίσματα και τις ευχές για τον καινούργιο χρόνο

δόθηκε ο λόγος στον Πρόεδρο του απερχόμενου Διοικ. Συμβουλίου, κ. **Αθανάσιο Μαλεθίτση**, ο οποίος χαιρέτησε τη Γενική Συνέλευση με τα ακόλουθα λόγια:

Βρισκόμαστε στο τέλος μιας τετραετούς θητείας του Δ.Σ. και ασφαλώς στην αρχή μιας νέας διαδρομής. Πάντα σ' αυτό το μεταίχμιο κάνουμε τον απολογισμό

του έργου μας. Μετράμε τις επιτυχίες. Εξετάζουμε τις αποτυχίες και τις προοπτικές μας και με βάση πάντα την πείρα που κάθε φορά αποκτάμε καθορίζουμε το πρόγραμμά μας.

Τα θέματα που απασχόλησαν το ΔΣ τα τελευταία χρόνια είναι, σε όλους μας σχεδόν, γνωστά. Αφορούν τις σχέσεις μας εδώ στην Αθήνα αλλά προπαντός την δημιουργία έργων στο

Από την κοπή της πίτας με ευχές του παπαΓιάννη για ευτυχισμένο χρόνο και την ευδόωση των σκοπών του Συνδέσμου.

χωριό με σκοπό να κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας κάτι χειροπιαστό κάτι που να τους θυμίζει την Καλοσκοπή όπου και αν βρίσκονται. Λεπτομέρειες για όλα αυτά θα

*Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου
ΕΥΧΕΤΑΙ ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ, ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ
και μια ΥΠΕΡΟΧΗ ΛΑΜΠΡΗ στο χωριό
με τα αδέρφια μας και τους συμπατριώτες μας.*

ακούσετε από την ταμία μας κ. Ανθή Καραγιάννη που θα σας διαβάσει τον απολογισμό.

Αγαπητοί χωριανοί,

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια άμβλυνση του ενδιαφέροντος των μελών των πολιτιστικών Συλλόγων, όπως επικράτησε να τους αποκαλούμε, και να θεωρείται παρά την πλούσια δράση και κοινωνική προσφορά τους ότι εξεπλήρωσαν το σκοπό τους. Τούτο βέβαια είναι επακόλουθο της μεγάλης ερήμωσης του πληθυσμού που παρατηρείται στα χωριά.

Οι χωριανοί μας όμως που διακρίνονται για το συνεργατικό τους πνεύμα εξακολουθούν να διατηρούν τη νοσταλγία που ένιωσαν οι πρώτοι ιδρυτές του Συνδέσμου και νιώθουν τη χαρά και την ομορφιά να είναι μέλη ενός Συλλόγου και να παρηγοριούνται με την ιδέα να γυρίσουν στη γενέτειρα κυρίως για να σωθούν από τη μόλυνση και το αφιλόξενο περιβάλλον των πόλεων. Γι' αυτό και τρέχουμε όλοι μας στους Συλλόγους, για να δώσουμε στο χωριό όσα λίγα ή πολλά λάβαμε από αυτό.

Θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ στον εαυτό μου για να σας πω ότι έδωσα στο χωριό μας όχι όσα έπρεπε να δώσω αλλά ό,τι μπόρεσα να δώσω. Και θέλω να πιστεύω ότι έδωσα πολλά. Ποτέ δεν κοίταξα αν ήμουν απλό μέλος ή πρόεδρος του ΔΣ και δεν έχω κανένα παράπονο. Το χωριό πάντα μου συμπαραστάθηκε και οι χωριανοί μου έδειξαν μεγάλη κατανόηση. Τα χρόνια της θητείας μου ήταν δημιουργικά, χρόνια συνεργασίας και προσφοράς. Το οφείλω στην εμπιστοσύνη, τη συμπαράσταση και την

αγάπη σας και σήμερα θεωρώ χρέος να σας ευχαριστήσω θερμά. Για πολλές εισηγήσεις μου είμαι περήφανος, αλλά δε σας κρύβω πως πάνω απ' όλα νιώθω μεγάλη ικανοποίηση για την έκδοση της εφημερίδας.

Της έδωσα το τιμητικό όνομα «Η Κουκουβίστα». Πίστευα και πιστεύω ότι οι σελίδες ενός τέτοιου εντύπου είναι απαραίτητες όχι μονάχα για την ενημέρωση και την επιμόρφωσή μας αλλά γενικότερα για όλα τα θέματα που ενδιαφέρουν όλους μας. Τούτο εξάλλου αποδείχθηκε από την μακροχρόνια έκδοση των τριάντα ετών!

Θεώρησα σκόπιμο να μην είμαι υποψήφιος για το ΔΣ της ερχόμενης διετίας γιατί βλέπω ότι είναι απαράδεκτο το φαινόμενο που παρατηρείται σήμερα στους Συλλόγους να συμμετέχουν στις διοικήσεις τους μόνο τα «περήφανα γηρατιά» ενώ αυτοί χρειάζονται νέους ανθρώπους που πρέπει να ενδιαφέρονται για τη διατήρηση της παράδοσης. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι δε θα συμπαρίσταμε και δε θα βοηθάω το νέο ΔΣ, ειδικότερα μάλιστα όταν αυτό μου ζητηθεί.

Για μια ακόμη φορά σας ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου.

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΣ

Ακολουθώς ο λόγος δόθηκε στην κ. **Ανθή Καραγιάννη - Θεοχάρη**, ταμία του απερχόμενου ΔΣ η οποία ανέλυσε τα έσοδα και έξοδα της περιόδου 1/1 -31/12/2003 που έχουν ως εξής:

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2003

ΕΣΟΔΑ

	EURO
1. Υπόλοιπο έτους 2002	20.789,55
2. Τόκος Τραπεζής	110,39
3. Έσοδα από Λαχειοφόρο	4.640,00
4. Έσοδα από Χοροεσπερίδα - Προσκλήσεις	6.164,00
5. Έσοδα από Ημερολόγιο 2003	2.233,00
6. Κρατική επιχορήγηση	1.500,00
7. Επιχορήγηση Αργυρομεταλλευμάτων	3.000,00
8. Εισφορές & Συνδρομές Μελών	9.813,90
Σύνολο	48.250,84

ΕΞΟΔΑ

1. Λειτουργικές δαπάνες ((Κοινόχρηστα, ΔΕΗ, ΟΤΕ)	1.863,08
2. Έκδοση & Αποστολή εφημερίδας	3.338,75
3. Χοροεσπερίδα	7.017,32
4. Ημερολόγιο 2003	1.618,10
5. Γενικές Συνελεύσεις 2002 & 2003	2.459,07
6. Συνδρομή Ομοσπονδίας	88,00
7. Ανθρωπιστική Βοήθεια	1.000,00
8. Κοινωνικές - Θρησκευτικές, Εορταστικές εκδ.	3.434,89
9. Διαμόρφωση Πολιτιστικού Κέντρου Καλοσκοπής	14.586,64
Σύνολο	35.405,85
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΤΟΥΣ 2003	12.844,99

Στη συνέχεια η κ. Ανθή Καραγιάννη αναφέρθηκε στα πεπραγμένα της τετραετίας ως εξής:

Μία τετραετία είμαι ταμίας του Συλλόγου και θεωρώ υποχρέωσή μου να σας ευχαριστήσω όλους εσάς καθώς και όλους όσους μας εμπιστεύθηκαν. Διότι χρειάζεται να σας πω ότι διαχειριστήκαμε αρκετά χρήματα. Το πρώτο μας έργο ήταν η αγορά των γραφείων του Συλλόγου, τα οποία διαμορφώσαμε και οργανώσαμε αγοράζοντας computer στο οποίο έχει μηχανογραφηθεί κάθε τι σχετικό με το Σύλλογο.

Κατόπιν ήρθε η σειρά της Εκκλησίας μας. Φέραμε ανθρώπους ειδικούς να μας πουν την γνώμη τους για την οροφή της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου και τέλος σε συνεργασία με τον ιερέα μας Ιωάννη Λευκαδίτη αναθέσαμε την μελέτη του έργου σε ειδικό επιστήμονα - ναοδόμο, τον κ. Φουρνάρη. Ο προϋπολογισμός για την επισκευή της εκκλησίας ήταν μεγάλος. Ευτυχώς ένα μεγάλο ποσό δόθηκε από το ζεύγος Γιώργου και Μίνας Χρησιτίδη. Εμείς κατόπιν κτυπήσαμε πολλές πόρτες γνωστών και φίλων και όλοι μας εμπιστεύθηκαν και βοήθησαν. Έτσι τελείωσε η Εκκλησία μας.

Στην επίβλεψη του έργου βοήθησε πολύ ο χωριανός μας μηχανικός κ. Μπάμπης Αντωνίου. Μετά ήρθε η σειρά του Πολιτιστικού Κέντρου της Καλοσκοπής στο ισόγειο του ανακαινισμένου από τον ΕΟΤ Δημοτικού Σχολείου. Την μελέτη και την οργάνωση του Κέντρου αναθέσαμε στη μουσειολόγο κ. Σ. Μαντζούτσου. Αρχή μας ήταν όλα μας τα έργα να γίνονται σύμφωνα με μελέτη των ειδικών.

Η μελέτη προβλέπει οι δύο αίθουσες να διαμορφωθούν έτσι, ώστε να περιλαμβάνουν βιβλιοθήκη, αί-

θουσα συνεδριάσεων, λαογραφική έκθεση με αναπαράσταση επαγγελμάτων και δραστηριοτήτων από την αγροτική και ποιμενική ζωή του χωριού μας. Επίσης θα παρουσιασθεί η ιστορία του Δημοτικού Σχολείου με έγγραφα, φωτογραφίες κ.λπ. καθώς και πολλά άλλα που αναφέρονται στη μελέτη.

Κατά τη διάρκεια του περασμένου χρόνου έγιναν πολλές από τις προγραμματισμένες εργασίες και οι αίθουσες άλλαξαν όψη. Και εδώ πάλι ήταν σημαντική η βοήθεια του κ. Μπάμπη Αντωνίου καθώς και του ηλεκτρολόγου κ. Ι. Καμπάνη.

Επίσης κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού έγιναν νέες σημαντικές δωρεές χωριανών μας όπως της οικογένειας Αθ. Αλεξίου που δώρησε το μεγαλύτερο μέρος των εργαλείων της δουλειάς του σαγματοποιού πατέρα τους του Νικ. Μώρη, του Νικ. Δανιήλ, της Αθ. Κολλύρη και του Γιάννη Μαντά.

Το Πολιτιστικό μας Κέντρο πιστεύουμε ότι θα γίνει το στολίδι του χωριού μας και όλης της περιοχής.

Η τελευταία μου αναφορά θα είναι στο αποστραγγιστικό έργο του υπογείου χώρου του Σχολείου. Πριν δυο χρόνια ο υπουργός Δημ. Θάνατος μας διέθεσε το ποσό 2.000.000 δρχ. για να γίνει το αποστραγγιστικό του υπογείου. Η προθεσμία καταβολής των χρημάτων ήταν η 31.12.2003.

Παρά τις πιέσεις μας το έργο δεν εκτελείτο και κινδυνεύαμε να χάσουμε αυτά τα χρήματα. Έτσι σε συνεργασία με το μηχανικό κ. Μάκη Ματθαίου αναθέσαμε την εκτέλεση του έργου στο χωριανό μας κ. Τάκη Βάρσο.

Πιστεύουμε ότι έγινε ένα βήμα για τη λειτουργικότητα του χώρου και ελπίζουμε ότι η Κοινότητα θα ολοκληρώσει το έργο.

Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΤΙΚΗΣ

Ακολουθώντας ο Πρόεδρος της Συνέλευσης έδωσε το λόγο στο Δημήτρη Ράπτη, μέλος της εξελεγκτικής επιτροπής, ο οποίος διάβασε την έκθεση ελέγχου της διαχ/κής περιόδου 1.1 - 31.12.2003 και τόνισε ότι από την έρευνα που έγινε στα βιβλία και τα στοιχεία του Συνδέσμου διαπιστώθηκε απόλυτη τάξη τόσο στα έξοδα όσο και στα έσοδα του Συνδέσμου και προτείνει την απαλλαγή του ΔΣ από κάθε ευθύνη.

Η πρόταση της εξελεγκτικής επιτροπής έγινε ομόφωνα αποδεκτή.

ΓΟΝΙΜΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Στο βήμα ανέβηκε ο ιερέας μας **παπαΓιάννης Λευκαδίτης** ο οποίος μας ευχήθηκε χρόνια πολλά και μας ανέφερε τις προσπάθειες του Εκκλησιαστικού μας Συμβουλίου και του ίδιου για τη συντήρηση των εκκλησιών μας και ότι παρά τις δύσκολες καιρικές συνθήκες η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου λειτούργησε το χειμώνα.

Μας πληροφόρησε ότι όλη η οικογένεια των 44 ατόμων που ξεχειμωνιάζουν στο χωριό έκοψαν την πίτα τους στο κατάστημα του Παντελάκη που ήταν και ο τυχερός του φλουριού και την εορτή των Θεοφανείων έριξαν το σταυρό, για δεύτερη χρονιά φέτος, στο Κεφαλόβρυσο.

Κατέθεσε στο Προεδρείο υπόμνημα που έγινε με δική του πρωτοβουλία και επιτροπής χωριανών μας, το οποίο υπέβαλλαν στο Δήμαρχο Γραβιάς. Στο υπόμνημα γίνεται παράκληση:

1. Να γίνει διάνοιξη των δρόμων προς οικία Λουκά Κουμπούρη και Τσιρωνείκα.

2. Να γίνεται εκχιονισμός των εσωτερικών δρόμων του χωριού και σε ορισμένα επικίνδυνα σημεία

(στροφές) όπως οικία Βάρσου, Κακοτράχη, Παναγία να ρίχνεται αλάτι.

3. Να υπάρχει ανοιχτό κατάστημα το χειμώνα και να εξασφαλίζεται η πρόσβαση σ' αυτό.

4. Να οργανωθεί και να εφοδιαστεί με ιατρικό υλικό το ιατρείο του χωριού.

5. Να εξασφαλισθεί ο νυχτερινός φωτισμός των δρόμων του χωριού.

6. Να γίνει αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης από το Κεφαλόβρυσο μέχρι την Κακοτράχη.

Ο ΛΟΓΟΣ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥΣ ΜΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ

Η Δημοτική μας Σύμβουλος **κ. Ευαγγελία Πασαλή**, ευχαρίστησε τον κ. Ρούλια που με την παραίτησή του από το αξίωμα του Δημοτικού Συμβούλου άνοιξε το δρόμο για τη δική της εκλογή και της έδωσε την ευκαιρία να εργάζεται για τα θέματα του χωριού. Επισήμανε τα προβλήματα και τις ανάγκες που παρουσιάζει το χωριό μας και μας είπε ότι τα έκανε γνωστά και στο Δήμαρχό μας με ξεχωριστή αναφορά.

Το λόγο πήρε ο Σύμβουλος του Τοπικού μας Συμβουλίου **κ. Δημ. Τσιαμπάς**, ο οποίος μας πληροφόρησε για τις προσπάθειες που γίνονται για την υλοποίηση προγράμματος δημιουργίας κοινοτικού καταστήματος. Συγκεκριμένα έχει ζητηθεί μελέτη από τον χωριανό μας μηχανικό **Ευθ. Ματθαίου** και προσανατολίζονται στη δημιουργία ενός ενιαίου καταστήματος.

Όσο αφορά τις επισημάνσεις των προβλημάτων που έκαναν ο ιερέας μας και η Δημοτική μας Σύμβουλος κ. Ευαγγ. Πασαλή έχουν και από το Τοπικό μας Συμβούλιο διαπιστωθεί και ζητούν την συνεργασία όλων μας για την αντιμετώπιση και επίλυση τους. Τόνισε μάλιστα να μην διστάζουμε να παραχωρούμε με υπεύθυνες δηλώσεις τμήματα ιδιοκτησιών μας προκειμένου να διευκολύνουμε τις διαπлатύνσεις δρόμων όταν αυτές αποφασίζονται από το Τοπικό Συμβούλιο.

ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΙ ΤΗΣ ΓΚΙΩΝΑΣ

Η **κ. Ελένη Σιαφάκα** έχει δείξει πολλές φορές την αγάπη και το ενδιαφέρον της για το χωριό μας. Φέτος μας έκανε μια ξεχωριστή έκπληξη. Θέλοντας να τιμήσει την μνήμη του αξέχαστου συνεργάτη της **Νίκου Ευθ. Πριόδολου**, ανέθεσε στο λαογράφο μας Φάνη Λευκαδίτη τη συγγραφή ενός βιβλίου με τίτλο «Καλοσκοπή, το Μπαλκόνι της Γκιώνας, Σύνομη ιστορική αναδρομή, ήθη, έθιμα και παραδόσεις». Το βιβλιαράκι αυτό τυπώθηκε σε 45 σελίδες και φιλοτεχνήθηκε με καλλιτεχνική διάθεση από την κ. Ρούλα Δανιήλ Κορνάκου. Το κομψό αυτό έντυπο διανεμήθηκε δωρεάν στους παρευρισκόμενους στη Συνέλευση και τόσο ο κ. Αθ. Μαλεβίτσης όσο και ο κ. Φάνης Λευκαδίτης ευχαρίστησαν την κ. Σιαφάκα και την κ. Ρούλα Δανιήλ.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΠΡΟΤΑΣΗ

Αξιοσημείωτη πρόταση μας έκανε ο **Νίκος Π. Ράπτης**. Για την πυρπόληση των σπιτιών μας από τα Γερμανικά στρατεύματα κατοχής και τις ταιλαιπωρίες της κατοχής δεν υπάρχει στο αρχείο μας καμιά φωτογραφία, κανένα ντοκουμέντο. Πρότείνει λοιπόν αν υπάρχουν συμπολίτες μας ή φίλοι που διαθέτουν μια ξεχωριστή κλίση, ένα ταλέντο στη ζωγραφική ή στο σχέδιο να απεικονίσουν σε ένα πίνακα τα σημαντικά αυτά γεγονότα για να μένουν στην ιστορία μας. Η πρόταση παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί τελευταία παρατηρείται κίνηση δημιουργίας λευκώματος με φωτογραφίες, ιστορικά κείμενα κ.λπ. από συλλόγους πυρπολημένων χωριών που έχουν χαρακτηριστεί από την πολιτεία «Μαρτυρικά» όπως το δικό μας.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΗΓΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ

Ο Κώστας Ι. Τούμπας, αναφέρθηκε κι αυτός στα προβλήματα του χωριού (λειτουργία ιατρείου, κατασκευή καταστημάτων, καθαριότητα των δρόμων, κ.λπ.) και συνέστησε τη συνεργασία όλων μας για τη επίλυσή τους. Αναφέρθηκε στο θέμα της αίτησης του Δήμου για τη χορήγηση άδειας χρήσεως νερού από τα διαμερίσματα Καστελλίων, Οινόχωριου, Σκλήθρου, Αποστολιάς και τόνισε ότι παρακολουθούμε με ενδιαφέρον το θέμα τη αίτησης ακυρώσεως που έχουμε ασκήσει ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και την αναβολή της συζήτησης την οποία επιδιώκουν οι υπηρεσίες της Νομαρχίας μας. Κλείνοντας την ομιλία του είπε ότι είναι απαραίτητη η βελτίωση του χώρου του οστεοφυλακίου.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΟΜΙΛΟ

Ανασκόπηση της δημιουργικής χρονιάς για τον Αθλητικό Όμιλο έκανε ο πρόεδρος του Χρήστος Ψωμακέλης. Ευχαρίστησε τον ιερέα, το Τοπικό Συμβούλιο, το Σύνδεσμο μας και όλους τους φίλους για τη συμπαράσταση και κάλεσε τους νέους του χωριού να πυκνώσουν τις τάξεις του ομίλου γιατί σ' αυτούς ανήκει το μέλλον του χωριού μας.

.. ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Ο καθηγητής μουσικής του Απολλωνίου Ωδείου Κυριάκος Μούκας (γαμπρός του Δήμου Κόλλια) προσφέρει στο Σύνδεσμο ένα αρμόνιο και δωρεάν μαθήματα χορού το καλοκαίρι στο χωριό. Τον ευχαριστούμε. Η προσφορά είναι αξιόλογη και το Δ.Σ. πρέπει να την αξιοποιήσει.

Η ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ

Με τις ευλογίες του παπαΓιάννη και μέσα σε ατμόσφαιρα χαράς και ευχών για τον καινούργιο χρόνο πήρε ο καθένας μας από ένα κομμάτι βασιλόπιτα και ευχήθηκε να είμαστε και του χρόνου καλά. Ο τυχερός στον οποίο έπεσε το φλουρί της βασιλόπιτας ήταν ο αγαπητός σε όλους μας Αργύρης Καλόγηρος.

ΤΟ ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Από την ψηφοφορία που ακολούθησε αναδείχθηκε το νέο Διοικ. Συμβούλιο η συγκρότηση του οποίου έγινε ως εξής:

Κων/νος Τούμπας, Πρόεδρος, Ευθ. Χαμηλός, Αντιπρόεδρος, Βούλα Γρηγοροπούλου, Ταμίας, Λάμπρος Αχλαδάς, Γεν. Γραμματέας και μέλη: Βίκη Αλεξίου, Ανδρέας Χαμηλός, Ιωάννης Καμπάνης, Νίκος Τζαμτζής, Νίκος Αυγερινός.

Εξελεγκτική Επιτροπή:

Ανθή Καραγιάννη - Θεοχάρη, Δημ. Ράπτης, Γεώργιος Ραπτόπουλος.

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ

Ανανέωση των μελών του Δ.Σ. έγινε και στη Λαμία στο Σύλλογο «Άγιος Γεώργιος». Την Κυριακή 1/2/2004 έγιναν αρχαιρεσίες και στο νέο Δ.Σ. αναδείχθηκαν οι:

Ηρακλής Ζαχ. Ραπτόπουλος, πρόεδρος, Δημ. Αγ. Χαραλάμπους α' αντι/δρος, Χαρ. Παν. Κωστούρος, β' αντι/δρος, Μαρία Νικοπούλου - Κολλύρη, αντι/δρος, Ευανθία Ευθ. Χαμηλού, γραμματέας. Μέλη: Παρασκευή Ι. Χαμηλού, Χ. Π. Κολλύρης, Δημ. Ευθ. Μώρης.

Εξελεγκτική επιτροπή:

Νικ. Χ. Αχλαδάς, Σπύρος Μπουρτσάλας, Σίμος Αποστόλου

Να ευχηθούμε στα νέα προεδρεία καλή επιτυχία στο έργο τους και μεταξύ τους καλή συνεργασία που ξέρουμε πάντα ότι υπάρχει.

ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

Οι αρχαιρεσίες των δύο Διοικητικών Συμβουλίων ανέδειξαν ως μέλη χωριανούς που φαίνεται να έχουν όρεξη για δουλειά και να κάνουν μερικά βήματα όσο τους επιτρέπουν οι δυνάμεις τους και ο ελεύθερος χρόνος τους. Μπορούν μάλιστα να αναλάβουν σχετικές πρωτοβουλίες με την υποστήριξη όλων μας και κάτω από την επίβλεψη των δημοτικών μας αρχόντων. Μπορούμε να επισκεπτόμαστε συχνά το χωριό, να δίνουμε ένα χαμόγελο σ' αυτούς που ξεχειμωνιάζουν σ' αυτό. Να παίρνουμε γάντια και σακούλες και να καθαρίζουμε τους δρόμους από τα σκουπίδια που πετάνε διάφοροι ασυνείδητοι. Να φυτεύουμε λίγα δέντρα και από το καλοκαίρι που θα είναι έτοιμη η αίθουσα του πολιτιστικού κέντρου να οργανώνουν εκθέσεις ζωγραφικής, ομιλίες, παρουσιάσεις βιβλίων. Να μεριμνήσουν να ξεσκονιστούν τα σπουδαία βιβλία και η βιβλιοθήκη να λειτουργεί ως δανειστική. Εμείς σαν εφημερίδα, θα αναλάβουμε σχετικές πρωτοβουλίες και θα συνεργασθούμε με όσους έχουν όρεξη για δουλειά και προσφορά με σκοπό την αναβάθμιση του χωριού μας. Ξέρουμε ότι δεν είναι εύκολο, αλλά ας ξεκινήσουμε.

Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΜΑΣ

Καλοσκοπίτες από διάφορες γενιές που μας συνδέει η θέληση να διατηρήσουμε τους φιλικούς μας δεσμούς, ανταμώσαμε στο μόνιμο σχεδόν στέκι μας, στο ξενοδοχείο Novotel στις 18 Φεβρουαρίου. Ήταν ο ετήσιος χορός μας που γίνεται πάντα το πρώτο Σάββατο μετά την Καθαρή Δευτέρα.

Η μεγάλη αίθουσα του ξενοδοχείου έγινε πολύ όμορφη με το βραδινό φωτισμό και το πάθος για διασκέδαση και χορό αυτών που έδωσαν το παρόν, κάτω από τους παραδοσιακούς ήχους της μουσικής. Τους παρεβρισκομένους καλωσόρισε ο νέος μας πρόεδρος και έσυρε πρώτος τον Τσάμικο.

Παραβρέθηκαν: Ο βοηθός νομάρχης Φωκίδας κ. Γεώργιος Κατσαρέλης με τη σύζυγό του Εφη, ο Δήμαρχος Γραβιάς κ. Αθ. Μανανάς, ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Αθαν. Πέτρου, η Δημοτική μας Σύμβουλος κ. Ευαγγ. Πασσαλή, το μέλος του τοπικού μας Συμβουλίου κ. Γεώργιος Αυγερινός, ο αντιπρύτανης του Παν/μίου Αθηνών κ. Μ. Δερμιτζάκης και η σύζυγός του καθηγήτρια του Παν/μίου κα Αθηνά Κόλλια, ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας μας κ. Γεώργιος Πουρνάρνας με τη σύζυγό του Ελπίδα, ο Γεν. Γραμματέας της Ομοσπονδίας Γεωργ. Χαμηλός, ο πρόεδρος του Συλλόγου Λαμίας κ. Ηρακλής Ραπτόπουλος, ο πρόεδρος του Αθλητικού Ομίλου Καλοσκοπής κ. Χρήστος Ψωμακέλλης κ.ά.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΧΟΡΕΥΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Ο Σύνδεσμος Καλοσκοπιτών «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ» και ο Αθλητικός Όμιλος «Αγγελος Σίμος» αποφάσισαν μαζί την δημιουργία χορευτικής ομάδας από νέους και νέες της Καλοσκοπής.

Η απόφαση αυτή προέκυψε από την επιθυμία των δύο Συλλόγων να δημιουργήσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε οι νέοι και οι νέες του χωριού μας να γνωρίσουν τους παραδοσιακούς χορούς της πατρίδας μας.

Καλούμε τόσο τους νέους και τις νέες της Καλοσκοπής όσο και τους γονείς που ενστερνίζονται και θέλουν να βοηθήσουν την προσπάθειά μας να επικοινωνήσουν με τα τηλέφωνα:

210 2386672 Λάμπρος Αχλαδάς, 210 3832638 Βούλα Γρηγοροπούλου, 210 5238158 Σύλλογος για να αφήσετε το μήνυμά σας, Fax: 4632594

ΝΕΑ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ

Η **Ευφροσύνη Ευθυμίου Μώρη** (Λαμία) πήρε το πτυχίο Φυσικής με καλή επίδοση από το Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων. Το ενδιαφέρον της για την επιστήμη δεν διακόπηκε. Ήδη συνεχίζει τις σπουδές της για διδακτορικό στη θεωρία της Φυσικής Στερεάς Κατάστασης. Να σου ευχηθούμε Ευφροσύνη, μέσα από την καρδιά μας, καλή σταδιοδρομία.

ΛΑΤΡΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ

Ο Μεμένιος Ηλίας του Παναγιώτη και της Γεωργίας, γεννημένος στην Καλοσκοπή Φωκίδος, είναι δημότης του Ωρωπού στον οικισμό Πλατάνια και κατοικεί στην οδό «Καλοσκοπής 10». Για την καταχώρηση της οποίας ενδιαφέρθηκε ο ίδιος.

Στη φωτό ο Ηλίας με τη γυναίκα του μπροστά στην πινακίδα με την ένδειξη «οδός Καλοσκοπής».

ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΘΙΣΕΙ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Μπορεί το ύψος του χιονιού να μην έφτασε φέτος τα δύο μέτρα, η παγωνιά όμως πολλές φορές άγγιξε τους -20 βαθμούς.

Η αντίδραση των τοπικών μας αρχών υπήρξε άμεση και σε ικανοποιητικό βαθμό αποτελεσματική. Γρήγορα άνοιξαν οι δρόμοι και έπεσε αρκετό αλάτι. Τα συνεργεία διόρθωσαν τις βλάβες στα δίκτυα της ΔΕΗ και του ΟΤΕ.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο χιονιάς έκαψε πολλά δέντρα, θάμνους, φυτά σε κήπους και προπαντός κατέστρεψε τις τριανταφυλλιές και τους βολβούς από τις ντάλιες σε όσους δεν είχαν φροντίσει να τους προστατέψουν. Όλοι μας χρειαζόμαστε νέα φυτά για να αντικαταστήσουμε αυτά που κάηκαν. Δε θα μπορούσε άραγε ο Δήμος να κάνει μαζικές αγορές από τα φυτώρια της περιοχής και να διαθέσει δωρεάν από λίγα φυτά σε όσους ενδιαφέρονται; Θα ήταν μια σημαντική συμβολή στην προσπάθεια να φτιάξουμε ένα όμορφο χωριό. Τι είπατε; Ονειρευόμαστε; Μπορεί. Αλλά καμιά φορά δεν ξέρεις, τα όνειρα γίνονται πραγματικότητα. Και τότε η ζωή ανθίζει.

Κυκλοφόρησε ο 4ος τόμος του Δελτίου (τεύχη 100-129). Δεμένους τόμους μπορείτε να προμηθευτείτε από τα γραφεία μας. Όσοι έχουν τεύχη και θέλουν να τα δέσουν σε τόμους μπορούν να ζητήσουν τον πίνακα περιεχομένων καθώς και τον σχετικό πρόλογο.

60 χρόνια

ΑΠΟ ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΗΣ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ

γράφει ο ΦΑΝΗΣ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ

Η άσχα 1944. Ανεξίτηλα χαραχτηκε στη μνήμη μας η αποφράδα εκείνη ημέρα. Οι Γερμανοί, τ' ανθρωπόμορφα εκείνα κτήνη του βορρά θεωρώντας την Καλοσκοπή ορμητήριο των ανταρτών έσπειραν τον όλεθρο, την ολοσχερή καταστροφή, ποτίζοντας με αίμα τ' άγια χώματά της.

Ο ανοιξιάτικος ήλιος είχε λιώσει τα χιόνια κι ο τόπος δειλά δειλά άρχιζε να πρασινίζει. Τη Μ. Παρασκευή τα κορίτσια μάζεψαν από τις νεροσυρμές ίτσια και παπαδίτσες και στόλισαν τον Επιτάφιο.

Ο Αη Γιώργης, ο πολιούχος του χωριού λόγω ζημιών που είχε υποστεί από τους σεισμούς, δεν λειτουργούσε. Ο εκκλησιασμός των κατοίκων γινόταν στον ιερό ναό της Παναγίας. Γιαυτό το λόγο τις άγιες μέρες της Λαμπρής στη Ρούγα υπήρχε μεγάλη κίνηση. Το Μ. Σάββατο οι γυναίκες καταπιόσθηκαν ε το ζύμωμα των πασχάλινων αρτοσκευασμάτων, αυγοκουλούρες κ.α. Ξημερώνοντας η μεγαλύτερη χριστιανική γιορτή οι άντρες άρχιζαν να ετοιμάζουν τον καθιερωμένο οβελία τους τις σουβλες και τις ψησταριές για το ομαδικό, κατά μαχαλά, ψήσιμό τους που θα γινόταν όπως πάντα Ν.Α. της Παναγίας στο παρακείμενο αλώνι. 24 αρνοκάτσικα στην αράδα. Από τα ψημένα κρέατα και τα λαχταριστά κοκορέτσια μοσχοβολούσε η ατμόσφαιρα.

Οι γλυκόχερες καμπάνες που κρέμονταν από την αιωνόβια βελανιδιά του Αγ. Γεωργίου (δεν υπάρχει, την κατέστρεψαν οι

βόμβες) ακούγονταν ως και τη Λειρίτσα. Αφού ψήθηκαν τ' αρνιά και τα κατσίκια χωριανοί και ξένοι διασκέδαζαν αντάμα στο Λαμπριάτικο τραπέζι. Το κοκκινέλι έρεε άφθονο. Ο παπαΜίλτος σέρνει το χορό. Οι τουφεκιές, τα ξεφωνητά, και οι ζητωκραυγές για λευτεριά, καθώς κι απ' τον σαματά των οργάνων αντιλαλούσαν ολόγυρα οι λόγγοι. Το γιορταστικό αυτό χαροκόπι το παρακολουθούσαν οι Γερμανοί από το πυκνό δάσος, του γελαδόγρεκου (πλησίον στη βρύση του Στέφαν' το λιβάδι). Κρυμμένοι στον αδιαπέραστο λόγγο λυσομανούσαν για εκδίκηση. Παρατηρώντας με τα κιάλια τους λαμπριάτικους πανηγυρισμούς μας κατέστρωσαν το εγκληματικό τους σχέδιο να κυκλώσουν νύχτα το χωριό και να μας σκοτώσουν όλους όπως έκαναν στα Καλάβρυτα, στο Δίστομο και αλλού. Το εξοντωτικό αυτό στρατήγημα των βαρβάρων κατακτητών απέτυχε παταγωδώς, και τούτο οφείλεται σε δύο πραγματικούς ήρωες, οι οποίοι, ο καθένας με τον τρόπο του έσωσαν πάνω από χίλιες κουκουβιστιανές ψυχές. Ο πρώτος ήταν ο Βαριανίτης κτηνοτρόφος, Κοπανέλος και ο δεύτερος ο νεαρός αντάρτης που φύλαγε σκοπός σε μικρή απόσταση από τους καιροφυλακτούντες Γερμανούς οι οποίοι είχαν έρθει, δίχως να γίνουν αντιληπτοί, από το 51. Στην «Τιβλοπίτα», βρήκαν το 18χρονο τσοπανόπουλο, γιο του ως άνω Βαριανίτη Κοπανέλου, να βόσκει τη στάνη του. Του ζήτησαν την ταυτότητά του την οποία δεν είχε μαζί του. Το παλικάρι φώναξε τον πατέρα του

που ήταν στο μαντρί, και του την έφερε. Οι Γερμανοί τους κράτησαν και τους δυο πατέρα και γιο. Οι Ούνοι εφαρμόζοντας το εγκληματικό τους σχέδιο για τον αποκλεισμό της Καλοσκοπής χρησιμοποίησαν το γέρο Κοπανέλο για οδηγό τους διατάζοντάς τον να οδηγήσει την εμπροσθοφυλακή τους από μονοπάτι, κι όχι από τη δημοσιά. Ο Κοπανέλος είτε γιατί δεν γνώριζε καλά τον τόπο είτε γιατί δεν ήθελε να πάρει στο λαιμό του ένα ολόκληρο χωριό και να τόχει βάρος στην ψυχή του οδήγησε τους Γερμανούς από το δρόμο κι όχι από το μονοπάτι. Ο ηρωικός εκείνος αντάρτης του ΕΛΑΣ ήταν μόνος του. Όταν αντιλήφθηκε ύποπτες κινήσεις στο δρόμο φώναξε αλτ. Μέσα στο πυκνό σκοτάδι ο Γερμανός κι ο οδηγός προσπάθησαν να βγουν από το δρόμο. Ο αντάρτης πυροβολεί και τραυματίζει το δεύτερο, ήταν ο Γερμανός. Το επεισόδιο αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να προδοθεί το νυχτερινό εγκληματικό γιουρούσι των Γερμανών και να ακινητοποιηθούν ώσπου να φέξει. Υπεύθυνο για την αποτυχία τους θεωρούν τον κτηνοτρόφο Κοπανέλο και τον εκτελούν επιτόπου.

Στο μεταξύ ο αντάρτης έφτασε ασθμαίνοντας στο χωριό. Στα μαγαζιά του χωριού εξακολουθούσαν να παίζουν τα όργανα. Όταν ο αντάρτης τους πληροφόρησε ότι οι Γερμανοί είναι στου Στέφαν' το λιβάδι, όσοι τον άκουσαν ξεκαρδίστηκαν στα γέλια. Άρχισαν να τον περιγελούν, να τον κοροϊδεύουν και να του λένε ότι βλέπει ξαφνικά

φαντάσματα.

Όταν τα χαράματα άρχισαν να δουλεύουν αδιαλείπτως τα εχθρικά όπλα οι ψευτοπαλικαράδες έβαλαν την ουρά στα σκέλια τους.

Όσπου να χρυσώσει ο ήλιος τις βουνοκορφές της Γκιώνας οι Γερμανοί πλησίαζαν στα πρώτα σπίτια του χωριού. Τα μυδραλιοβόλα τους σκόρπιζαν το φόβο και τον τρόμο στους αγουροξυπηνημένους απ' το γιορτάσι χωριανούς. Πανικόβλητοι οι κάτοικοι ανηφόριζαν κατά μπουλούκια προς τις Βρύζες. Δεν ήταν λίγοι εκείνοι που απαγκίσσαν στο Στρωμίτικο δάσος της Τριανταφυλλιάς, ενώ άλλοι έφτασαν στα Βαρδούσια.

Μπαίνοντας οι Γερμανοί στο χωριό τον πρώτο Κουκουβιστιανό που συνάντησαν ήταν ο Ευθ. Μώρης (Μαλαμούλης) με μια ριπή τον γάζωσαν. Σ' εκείνους που δεν πρόλαβαν να απομακρυνθούν καθώς και στους ανήμπορους και η-

λικιωμένους ξέσπασαν τη λύσσα τους και το μίσος τους γιατί τους ξέφυγαν οι νέοι. Αυτοί που έμειναν στα σπίτια τους είδαν το χάρο με τα μάτια τους. Τη νύχτα της Δευτέρας της Λαμπρής γράφτηκε η μελανότερη σελίδα στην ιστορική πορεία της Καλοσκοπής.

Με τα κτηνώδη όργια και τις θηριώδεις κακοποιήσεις πυρπόλησαν την Καλοσκοπή απ' άκρου εις άκρον. Ανομολόγητα τα εγκλήματα που διέπραξαν τα βάρβαρα στίφη του βορρά με τους σκυλαραπάδες μισθοφόρους τους σε βάρος των ανυπεράσπιστων κατοίκων του κατεστραμμένου χωριού. Από το Στρωμίτικο ύψωμα που είχαμε καταφύγει με σφιγμένη καρδιά βλέπαμε την Τρίτη της Λαμπρής, τα κατάμαυρα σύννεφα καπνού, όταν έκαιγαν την Καλοσκοπή, που μεσουρανούσαν. Οι γυναίκες που είχαν αφήσει στο σπίτι τους αγαπημένα τους αδύναμα πρόσωπα ξέ-

σπασαν στο κλάμα. Όταν επιστρέψαμε σταθήκαμε με κομμένα πόδια στην Κακοτράχη να δούμε το καμένο χωριό. Τα αποκαΐδια κάπνιζαν ακόμα. Όλα έγιναν στάχτη. Διαβαίνοντας, το μακρόσυρτο μοιρολόι για τους ανθρώπους που χάθηκαν έφτανε ως τ' αυτιά μας. Φεύγοντας οι βάρβαροι από το χωριό εκτός από το διαγούμισμα των αρχοντικών, προτούβάλουν φωτιά, άρπαξαν και τις καμπάνες των εκκλησιών. Εκείνοι που σκέπασαν τους μισοκαμμένους τοίχους των σπιτιών τους για να στεγάσουν πρόχειρα τις φαμίλιες τους δεν τα γλίτωσαν, στην επόμενη επιδρομή τους οι Γερμανοί τα ξανάκαψαν. Παρόμοια καταστροφή είχε συμβεί επί τουρκοκρατίας στην Κουκουβίστα (στις Παλιοτάρατσες) όταν οι Τούρκοι προσπάθησαν ν' αρπάξουν τα κορίτσια.

Σημ.: Για τα θύματα σε άλλο σημείωμά μου.

3.115 ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΑΠ' ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο λαογράφος Θεοφάνης Λευκαδίτης, λάτρης των παραδοσιακών μας τραγουδιών, ύστερα από μακροχρόνιες έρευνες κόπους και θυσιές συνέλεξε 3.115 δημοτικά τραγούδια απ' όλη την Ελλάδα και την Κύπρο.

Πέρυσι εξέδωσε τον Α' τόμο με 1725 παραδοσιακά άσματα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, ο οποίος κατά το ήμισυ διανεμήθηκε δωρεάν σε λάτρεις της δημοτικής μουσικής, σε κοινωφελή ιδρύματα κ.λπ.

Εφέτος κυκλοφόρησε και ο Β' τόμος. Οι 688 σελίδες με τα 1390 δημ. τραγούδια, ελλαδικά και 160 της Κύπρου που του έστειλε γι αυτό το σκοπό το Υπουργείο Πολιτισμού της Μεγαλονήσου.

Ο 2ος τόμος με 1390 δημοτικά τραγούδια πωλείται στα βιβλιοπωλεία: Γ. Βασιλείου, Σίνα 30 τηλ. 210 363313 και Αθαν. Σταμούλη, Αβέρωφ 2 έναντι του Πολυτεχνείου, τηλ. 21 5238305 Αθήνα.

Στα ίδια βιβλιοπωλεία πωλείται και ο 1ος τόμος με 1725 παραδοσιακά άσματα.

Ο ΦΑΝΗΣ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ στο ραδιόφωνο του σταθμού της Αρχιεπισκοπής.

Όσοι ήμασταν τυχεροί και είχαμε ανοιχτό το ραδιόφωνο στη συχνότητα 89,4 του σταθμού της Εκκλησίας, το Σάββατο το μεσημέρι 20.3.2004 για μια ολόκληρη ώρα (12.00-13.00 μ.μ.) ακούσαμε μια σπουδαία συνέντευξη που έδωσε ο λαογράφος Φάνης Λευκαδίτης σε δημοσιογράφο του σταθμού.

Με σταθερή φωνή και αφηγηματικό ύφος περιέγραψε την προσπάθεια και τον κόπο που κατέβαλε να συγκεντρώσει και να καταγράψει με απλά μέσα (χαρτί και μολύβι) τον μεγάλο αριθμό των τραγουδιών που συνέλεξε.

Γύρισε όλη την Ελλάδα από το 1955 και έχει το κουράγιο, όπως δήλωσε στο σταθμό να συνεχίσει το έργο του. Εύγε Φάνη.

αρχέγονο σύμβολο ζωής

ΤΗΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΜΕΡΟΥ - ΚΑΜΗΛΑΚΗ

Δ/ντριας του Κέντρου Ερευνής της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών

Το αβγό αρχέγονο παναθρώπινο σύμβολο αναγέννησης της ζωής, η οποία φυλάσσεται και συντηρείται στο κέλυφός του και ξεπηδά μόλις αυτό θραύεται αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα σύμβολα της Ανάστασης και του Πάσχα. Από το μυστηριώδες και γοητευτικό κοσμικό αβγό της μυθολογίας πολλών λαών, στο πέτρινο κτέρισμα των νεολιθικών τάφων της Χαλκιδικής ή το πήλινο των πρωτογόνων τάφων της Ρωσίας και της Σουηδίας, στο αβγό της στρουθοκαμήλου ή από πορσελάνη σε ναούς, μοναστήρια και τζαμιά ως το αβγό του Πάσχα των χριστιανών.

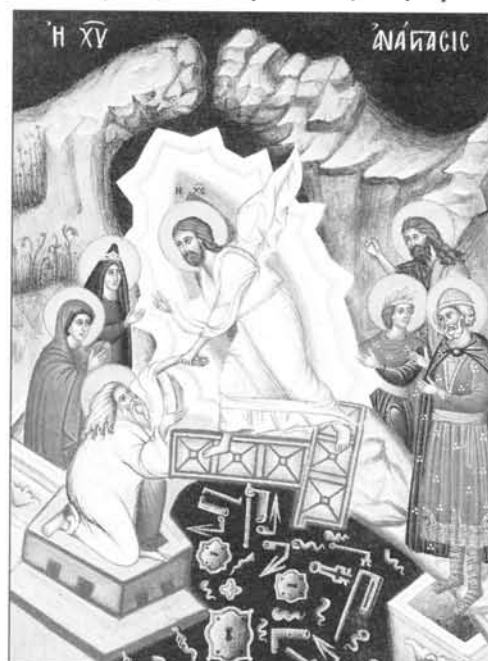
Η παρουσία των αβγών σε προχριστιανικούς τάφους συνηγορεί στην άποψη πολλών ευρευνητών ότι το αβγό συμβολίζει τον πρόσκαιρο θάνατο και την αναμενόμενη με τη θραύση του κελύφους ανάσταση της ζωής. Η χρησιμοποίησή του ως συμβόλου της Ανάστασης του Χριστού συνδέεται με τη βαθιά ριζωμένη λαϊκή αντίληψη ότι περικλείει ζωή.

Η ιδιαίτερη σημασία του υπαγορεύει και ανάλογες διαδικασίες κατά τη συμβολική χρήση των αβγών. Τη Μεγάλη Πέμπτη βάφουν το πρωί τα αβγά σε καινούργιο δοχείο. Το πρώτο αβγό –παλιότερα πρόσεχαν να είναι μαύρης κότας– το φύλασσαν στο εικονοστάσι και πετούσαν το παλιό στο ποτάμι. Παλιότερα το κρατούσαν επτά χρόνια για να γίνει ο κρόκος του σαν κεχριμπάρι, το οποίο χρησιμοποιούσαν ως φυλακτό για τις εγκύους γυναίκες (κρατητήρα). Σε ορισμένες περιοχές πηγαίνουν στην εκκλησία αβγά για να διαβαστούν στα Δώδεκα Ευαγγέλια της Μεγάλης Πέμπτης. Τα «ευαγγελισμένα αβγά», όπως λέγονται θεωρούν ότι έχουν θαυματουργές ιδιότητες. Έτσι τα τσόφλια τους τα έβαζαν στο χωράφι για να «πιάσουν οι καρποί». Ακόμη στην περιοχή των Καλαβρύτων και αλλού τα αβγά που γεννιούνται τη Μ. Πέμπτη τα πηγαίνουν στην εκκλησία και κατόπιν τα θάβουν σταυρωτά στο αμπέλι για να μην το τρώει το σκαθάρι ή να μην το πλησιάζει το χαλάζι.

Τα αβγά βάφονται με ορισμένη εθιμοτυπία, με την οποία επιδιώκεται η προσθήκη επιπλέον ευεργετικών ιδιοτήτων σ' ένα εκ των προτέρων δυναμικό ρόλο σύμβολο. Έτσι ο αριθμός των αβγών επιδιώκεται να είναι μονός, το δοχείο να είναι καινούργιο, η βαφή να φυλάσσεται μέσα στο σπίτι κ.λπ. Το χρώμα που βάφουν οι οικογένειες που δεν έχουν πένθος είναι το κόκκινο, το οποίο επετύγχαναν παλιότερα με φυτική βαφή από βάρτζι (κόκκινο ξύλο) ή κίτρινο από φύλλα αμυγδαλιάς ή κρεμμυδόφυλλα. Κεντούσαν ή ζωγράφιζαν τα αβγά με λιωμένο κερί ή φύλλα και τα έκαναν ξομπλιαστά ή πλουμισμένα ή περδίκες ή τα μετέτρεπαν σε πουλιά, με φτερά, ουρά και μύτη...

Λιγότερο συμβολικό, όπως όλα στις μέρες μας, το αναστάσιμο αβγό εξακολουθεί να μας θυμίζει, ότι πάντοτε υπάρχει ελπίδα να ξαναγεννηθούμε σπάζοντας το σκληρό κέλυφος της εγωιστικής ύπαρξής μας.

Η ημέρα της Λαμπρής

Καθαρότατο ήλιο επρομηνούσε
Της αυγής το δροσάτο αστέρι,
Σύγνεφο, καταχνιά, δεν απερνούσε
Τ' ουρανού σε κανένα από τα μέρη·
Και από κει κινημένο αργοφυσούσε
Τόσο γλυκό στο πρόσωπο τ' αέρι,
που λες και λείι μες στην καρδιάς τα φύλλα:
Γλυκιά η ζωή και ο θάνατος μαυρίλα.

Χριστός ανέστη! Νέοι, γέροι και κόρες,
Ολοι, μικροί μεγάλοι, ετομαστήτε·
Μέσα στες εκκλησίες τες δαφνοφόρες
Με το φως της χαράς συμμαζωχτήτε·
Ανοίξτε αγκαλιές ειρηνοφόρες
Ομπροστά στους Αγίους φιληθήτε·
Φιληθήτε γλυκά χείλη με χείλη,
Πέστε Χριστός Ανέστη εχθροί και φίλοι.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου μας ευχαριστεί θερμά τον ιατρό κ. Ευθύμιο Λευκαδίτη για τη ευγενική προσφορά του στο Σύνδεσμο του ποσού των 1.000 ευρώ στην μνήμη των γονέων του Ιωάννη και Ευαγγελίας Λευκαδίτη.

Εύχεται σε αυτόν και τους οικείους του την εξ ύψους παρηγοριά.

Από την Κοινωνική μας Ζωή

ΓΑΜΟΙ

— Την Κυριακή 7 Ιανουαρίου 2004 ο **Μάριος Χατζηαγγέλου** και η **Μαρία Νικ. Αυγερινού** τέλεσαν τους γάμους τους στον Ιερό Ναό Κοίμησης της Θεοτόκου (Παναγίτσα) Παλαιού Φαλήρου.

— Στις 4 Οκτωβρίου 2003 ο **Ευαγγ. Καραγιαννόπουλος** και η **Μαρία Ηλία Τριανταφύλλου** τέλεσαν τους γάμους τους στον Ιερό Ναό Παναγίτσας στην Πετρούπολη

Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

ΠΕΝΘΗ

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΑΘ. ΜΩΡΗ
1921-2003

Στις 25.12.2003 απεβίωσε στη Λαμία η Ευφροσύνη Αθαν. Μώρη. Η αποβιώσασα είχε γεννηθεί στα Καστέλλια (το γένος Τσακνιά) και το 1950 παντρεύτηκε τον Αθαν. Μώρη (Κατσάνη). Από το γάμο τους απέκτησαν δυο αγόρια τον Ευθύμιο (υπάλληλο του ΟΣΕ) και τον Αλέκο (εφοριακό) που και οι δυο έχουν οικογένειες και από δυο παιδιά. Για πολλά χρόνια η Ευφροσύνη και ο σύζυγός της διατήρησαν επιχείρηση (καφεγαλακτοπωλείο) σε κεντρικό μέρος της Λαμίας όπου ήταν και το κέντρο εξυπηρέτησης και βοήθειας των χωριανών μας. Να σε αναπαύσει ο Θεός θεια Φρόσω.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΝΑΣΤ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ

Στις 5.1.04 απεβίωσε η Παρασκευή Α. Αυγερινού. Κηδεύτηκε στις 9.1.04 στο νεκροταφείο Αμαρουσίου. Τα παιδιά της Σούλα, Μαρία, ο γαμπρός Νίκος και τα εγγόνια της, της ευχαριστούν όλους τους συγχωριανούς που τους συμπαράσταθηκαν.

ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
1914-2004

ΛΕΥΚΑΔΙΤΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
1913-2004

67 χρόνια γάμου που δεν χώρισε ούτε ο θάνατος. Στη Θεσσαλονίκη απεβίωσε στις 29.01.2004 η Λευκαδίτου Ευαγγελία το γένος Καλογήρου σύζυγος του Λευκαδίτη Ιωάννη και αδερφή του Καλογήρου Αργύρη, είχε γεννηθεί στην Αλεξανδρούπολη, συνταξιούχος διδασκάλισσα. Επίσης στις

16.2.2004 απεβίωσε μετά από σύντομη ασθένεια στην Θεσσαλονίκη και ο Λευκαδίτης Ιωάννης γιός του Ευθυμίου και της Παναγιώτας Τσαπάρα (Κότσανος).

Είχε γεννηθεί στην Καλοσκοπή στις 28.12.1914 εργάστηκε επί 37 χρόνια στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Οι θανόντες είχαν ένα γιο τον Ευθύμιο Λευκαδίτη, γιατρό που ζει στη Θεσσαλονίκη με την οικογένειά του, κοντά στον οποίο οι γονείς του έζησαν τον τελευταίο καιρό.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΝ. ΚΑΛΤΣΑΣ
1920-2004

Στις 12.3.2004 απεβίωσε και ενταφιάστηκε στο χωριό ο Γιώργος Κων. Καλτσάς. Ο αξέχαστος Γιώργος είχε γεννηθεί στο χωριό μας και σ' όλη του τη ζωή ήταν ένας από τους μεγαλύτερους κτηνοτρόφος. Το κοπάδι του το βρísκαμε το χειμώνα στο Λιθόπυργο και το καλοκαίρι στις πλαγιές του Γεροντόβραχου της Γκιώνας.

Είχε παντρευτεί τη χωριανή μας Σοφία Τούμα (Μαυράκη) με την οποία απέκτησαν δυο παιδιά τον Κώστα και την Πανωραία.

Μνημόσυνο για την ανάπαυση της ψυχής του έγινε στον Αγιο Γεώργιο στις 28.3.2004.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΑΣ ΞΕΧΝΟΥΝ

332 Βοχτσαλίδης Παναγιώτης	€ 13	365 Πριόβολος Νικόλαος	€ 20
335 Μαντζούτσου Εφη	15	366 Καζαντινού Σοφία	20
336 Χαμηλού Λέτα συζ. Αποστόλη	15	367 Κουφού Χρυσούλα στη μνήμη του συζύγου της	
337 Μώρης Νικόλαος Παναγ.	20	Γεωργίου	20
338 Μώρη Αφροδίτη	20	368 Κουφού Χρυσούλα στη μνήμη της	
339 Μώρης Γεώργιος Ν.	20	θείας της Παρασκευής Αυγερινού	5
340 Σερέτη-Μώρη Γιώτα στη μνήμη της		369 Τσιαμπά Μαρία	20
γιαγιάς της Πηνελόπης Κουφού & του		370 Τσουλανδρή Χρυσούλα στη μνήμη	
θείου της Δημ. Κόλλια	30	του συζύγου της	20
341 Τζανέτου Κων/να στη μνήμη του ανηψιού		371 Τσολκάκη Μορφούλα στη μνήμη του	
της Δημ. Ν. Κόλλια	20	πατέρα της και της νύφης της	20
342 Αφοί Π. Κουτσουβέλη Αντώνης & Ανδρέας	150	372 Μούκας Κυριάκος	20
344 Αυγερινός Νικόλαος Χαρ.	15	373 Ματθαίου Ευάγγελος του Αλεξ.	40
345 Κατσανιώτης Γεώργιος	20	374 Ματθαίου Αλέξανδρος του Ευάγγελου	5
346 Μπακογιάννη Γρηγοροπούλου Γιάννα	15	375 Χαραλάμπους Γεώργιος	25
347 Μπακογιάννης Κώστας	15	376 Σίμος Αλέξανδρος	20
348 Αντωνίου Γ. Κατίνα & οι κόρες της Δήμητρα,		377 Αλεξίου Βάγια	20
Ελλη, Φωτούλα στη μνήμη συζύγου		378 Τομαράς Παναγιώτης του Γεωργίου	20
& πατρός Γεωργίου Φ. Αντωνίου	50	379 Κολλύρης Ευθύμιος του Νικ.	100
350 Μαλιβίτσης Ιωάννης του Γεωργίου	40	380 Κουφός Δημήτριος	30
351 Μπουκουβάλα Μπάνου Ευθυμία &		381 Βασιλάκη Κόντου Ελένη	30
τα παιδιά της Μαριάννα, Σταμάτης		382 Βλάχος Ιωάννης του Κων/νου	5
& Παναγιώτα στη μνήμη ανηψιάς της		383 Σταθόπουλος Κων/νος	20
και θείας τους Μαρίας Αποστολοπούλου	60	384 Ποδάρας Τριαντάφυλλος	20
352 Τσούτσουρα Κατσανιώτη Χρυσούλα		385 Καλόγηρος Αργύρης	20
στη μνήμη Τούλας Δημοπούλου	10	386 Καλόγηρος Ιωάννης Αργ.	20
353 Πολίτη Αγγελική	10	387 Τούμπα Μαργαρίτα	30
354 Κολλύρη Γεωργία	20	388 Τούμπας Λουκάς	30
355 Αντωνίου Νικόλαος Κ.	20	389 Μεμένιου Κωνσταντίνα	10
356 Ραπτόπουλος Αθανάσιος	20	390 Μπεθάνη Αυγερινού Μαρία	20
357 Τσαμπάος Ιωάννης	20	391 Καλοβυρνά Αυγερινού Βασιλική	20
358 Μώρης Αθανάσιος & Παρασκευή στη μνήμη		392 Τριανταφύλλου Ηλίας	20
του γιού τους	20	393 Λευκαδίτης Θεοφάνης	10
359 Χριστοδούλου Ν. στη μνήμη της συζύγου του	20	394 Λευκαδίτης Ιωάννης Θεοφ.	10
360 Χριστοδούλου Παναγιώτης στη μνήμη		395 Δήμου Παναγιώτα Γεωργ.	30
της μητέρας του	20	396 Βλάχος Κων/νος Φ.	20
361 Χριστοδούλου Λεωνίδας στη μνήμη		397 Λευκαδίτης Παναγ. Γεωργίου	30
της μητέρας του	20	398 Μαρκάτος Σταύρος	20
362 Τούμπας Νικ. στη μνήμη της συζύγου του	10	399 Κόλλιας Κωνσταντίνος	20
363 Τούμπας Ιωάννης στη μνήμη		400 Κόλλιας Νικόλαος του Κων.	15
της μητέρας του	10	401 Ματθαίου Παναγιώτα Γεωργ.	15
364 Πριόβολου Κατίνα	20	402 Σπέντζου Άννα στη μνήμη του συζύγου της	15

	€		€
403 Σπέντζου Αλεξάνδρα στη μνήμη του πατέρα και παππούδων της	20	441 Ράπτη Μαρία του Νικ.	20
404 Κολλύρη Αθανασία	20	442 Σφετσώρης Χαράλαμπος	15
405 Τζαμτζή Παρασκευή	10	443 Πασσαλή Σοφία	10
406 Αντωνίου Μαρία	20	444 Μήτσης Ιωάννης	10
407 Αντωνίου Νίκος Δημ.	20	445 Μήτση Ελένη	10
408 Αντωνίου Αθανάσιος Φ.	10	446 Πατήρ Ιωάννης Λευκαδίτης	10
409 Αντωνίου Φώτης Αθ. (Θεσ//νίκη)	10	447 Λευκαδίτης Γεώργιος Ιωάν.	10
410 Βασιλείου Γιάννης	20	448 Παπαριστείδη Λευκαδίτη Χριστίνα	10
411 Δανιήλ Νικόλαος	20	449 Καραμανώλη Λευκαδίτη Ελένη	10
412 Χαμηλός Ανδρέας	20	450 Ράπτης Νικόλαος Παν.	20
413 Χαμηλού Γαρυφαλιά	10	451 Μώρης Ευθύμιος Παναγ.	40
414 Βλάχος Παναγιώτης	20	452 Μαλεβίτσης Αθανάσιος	10
415 Βλάχου Αθηνά	30	453 Μαλεβίτση Μαριάννα	10
416 Μώρης Παναγιώτης Νικ.	30	454 Καίλη Ευαγγελία	15
417 Χαμηλός Βασίλης	30	455 Αυγερινού Μαρία	15
418 Χαμηλού Κωστούλα Βασ.	30	456 Χαμηλός Κωνσταντίνος	15
419 Βασιλείου Βασίλης	20	457 Μπαράκος Νικόλαος	20
420 Χαμηλός Ευθύμιος	25	458 Γεωργίου Παρασκευή Κ.	20
421 Χαμηλού Ανθούλα	25	459 Μαντζιός Αθανάσιος	10
422 Τσιρώνης Βαγγέλης	15	460 Κολλύρης Στέλιος	20
423 Τσιρώνη Ιωάννα (Αυστραλία)	20	461 Κουφός Κων/νος	46
424 Τσιρώνης Βασίλης (ΗΠΑ)	16	462 Αυγερινός Βασίλειος Χαρ.	50
425 Κόλλια Μαίρη στη μνήμη του συζύγου της	20	463 Ματθαίου Ευθύμιος	50
426 Κόλλια Πίτσα στη μνήμη του συζύγου της και του γιού της	30	464 Χαμηλός Νικ. Β.	15
427 Τσιρώνη Ανθούλα στη μνήμη των γονέων και της νύφης της	30	465 Δερμάνης Παναγιώτης	20
428 Στρατούλη Τσιρώνη Ιωάννα στη μνήμη των γονέων της	30	466 Τριανταφύλλου Φίλιππας	20
429 Τριανταφύλλου Ευθύμιος	20	467 Παπαγεωργίου Χρήστος	20
430 Τζαμτζής Νικόλαος	25	468 Τούμπα Μαρία Ευθ.	20
431 Τζαμτζής Παναγιώτης	25	469 Κομνάκος Δημήτριος	20
432 Αυγερινός Γεώργιος Νικ.	10	470 Βλάχος Νικόλαος του Ιω.	20
433 Τσίγας Δημήτριος στη μνήμη Κ. Τσίγα, Κ. Λίτσου και Βασ. Τσίγα	30	471 Ράπτης Δημήτριος	20
434 Τσίγα Ευφροσύνη στη μνήμη του συζύγου της Κώστα	20	472 Ράπτης Ιωάννης	20
435 Σιαφάκα Ελένη	20	473 Κωστούρος Αθανάσιος στη μνήμη Παρασκευής Αυγερινού	20
436 Χριστοφόρου Νίκη	20	474 Μοσχονησιώτη Ντίνα στη μνήμη του συζύγου της Γιάννη και των γονέων της	30
437 Τούμπα Γεωργία Γ.	10	475 Τούμπας Κώστας	20
438 Τούμπας Αθανάσιος Γ.	10	476 Κωστούρος Χαράλαμπος Νικ.	20
439 Σακκά Φωτεινή	5	477 Κωστούρος Παναγιώτης του Χαρ.	20
440 Ένας Καλοσκοπίτης	20	478 Κόλλια Κωνσταντίνος & Ανθούλα στη μνήμη των γονέων των	100
		479 Ραπτόπουλος Ιωάννης Ζαχ.	50
		480 Ραπτόπουλος Ζαχαρίας	40
		481 Ραπτοπούλου Νατάσα Ζαχ.	20

	€		€
482 Τσίγας Ευάγγελος Ευθ.	30	522 Κολλύρη Θάλεια στη μνήμη του συζύγου της	
483 Τσίγα Παρασκευή	10	Ιωάννη	20
484 Ράπτης Αναστάσιος Ιωάν.	10	523 Λίτσος Γιώργος	20
485 Τούμπας Γεώργιος Α.	10	524 Οικ. Αθανασίας Κολλύρη στη μνήμη	
486 Αυγερινός Γεώργιος Ν.	10	Νικ. Κολλύρη	40
487 Ακτίδη Μαρία	10	525 Κωστούρος Ιωάννης	20
488 Ακτίδης Ευστράτιος	10	526 Κωστούρου Μάγια (Καναδάς)	20
489 Ζούγρος Νικηφόρος	20	527 Παντελάκης Σωτήρης	20
490 Ζούγρου Ευθυμία	20	528 Κόλλιας Ταξιάρχης Γ.	20
491 Πολίτης Μιχάλης	30	529 Κόλλια Σμαράγδα του Γεωργίου	
492 Λευκαδίτης Χρήστος στη μνήμη των γονέων	50	στη μνήμη του συζύγου της	30
493 Αναγνώστου Ανδρέας	20	530 Τσουνάκα Ραπτοπούλου Κατίνα	10
494 Χαμηλός Δημήτριος Κων.	20	531 Παπαδοπούλου - Τσόχλα Γιώτα	20
495 Κόλλια Βιβή (ΗΠΑ) στη μνήμη των γονέων		532 Ενισλίδη Τσόχλα Γεωργία	20
της Ηλία & Βασιλικής Κατσανιώτη & του		533 Τσιριμώνας Κων/νος	50
συζύγου της Ευθυμίου	100	534 Αλεξίου Γιάννης	50
496 Κατσανιώτης Νίκος	20	535 Καραντάσιος Νίκος	20
497 Χαμηλού Μαρίνα	15	536 Καραντάσιος Δημήτριος	20
498 Καμπάνης Ιωάννης	15	537 Δερμιτζάκη Κόλλια Αθηνά	20
499 Καμπάνη Πασσαλή Βασιλική	15	538 Σκούφος Παναγιώτης	20
500 Καμπάνη Ιωάννα	15	539 Κυρίτσης Δημήτριος	30
501 Λάμπρου Χαράλαμπος	15	540 Έφορος Γεώργιος	50
502 Πασσαλή Ευαγγελία	15	541 Βλάχος Παναγιώτης Κ.	20
503 Παπαγεωργίου Δημήτριος	20	542 Ναθαναήλ Ρίτσα	20
504 Κολλύρης Γεώργιος	10	543 Κυρίτσης Παναγιώτης Νικ.	50
505 Αυγερινός Ιωάννης	15	544 Καραγιάννης Νικ.	25
506 Αυγερινού Κυριακή	15	545 Καραγιάννη Ανθή	15
507 Ράπτης Ιωάννης Παναγ.	20	546 Τούμπα Βασιλική Κ.	50
508 Χαμηλού Αγγελική συζ. Ευθ.	20	547 Αχλαδά Κωνσταντίνα	20
509 Χαμηλός Ευθύμιος Ιωάν.	20	548 Τσιρώνης Βασίλης	10
510 Ραπτόπουλος Γεώργιος Θεμ.	20	549 Παπαβασιλείου Κυρίτση Νικολέτα Παναγ.	30
511 Κυριαζής Κων/νος Νικ.	15	550 Πλεόνασμα από ρέστα	15
512 Μαντάς Παναγιώτης	10	551 Παπανικολάου Παναγιώτης (Λιβαδιά)	40
513 Κυριαζής Αθανάσιος	20	552 Τριανταφύλου Ευθυμία (Λαμία)	40
514 Δανιήλ Κορνάκου Ρούλα	20	553 Γεωργίου Νίκος	23
515 Κολλύρης Γεώργιος Νικ.	30	554 Αφέντης Ανδρέας	20
516 Κωστούρος Χαράλαμπος Χ.	10	555 Κουφός Λεωνίδας	50
517 Μαλεβίτσης Παναγιώτης	130	557 Βλάχος Νικόλαος Φ. (Παρόρι)	20
518 Αχλαδάς Λάμπρος Ιωα.	20	558 Οικ. Κωνσταντίνου Θεοχάρη	50
519 Μουστάκα Παρασκευή στη μνήμη		559 Χασιακού Φρόσω στη μνήμη της ανιψιάς της	
του συζύγου της Δημητρίου	50	Αφροδίτης Μερτζάνη Δημοπούλου	50
520 Θεοχάρης Γεώργιος	40	560 Κροντηρά Φιφή	50
521 Λουκοπούλου Παρασκευή στη μνήμη		562 Δεληγιάννη-Παπανικολάου Άννα (Πολύδροσο)	13
των γονέων & αδελφών	10	563 Κόλλιας Αθανάσιος του Δήμου	13

	€		€
564 Μεμένιος Ηλίας	13	του πατέρα του Ιωάννη	100
566 Βασίλης & Πέπη Ορφανίδου στη μνήμη των προγόνων τους Οικ. Κόλλια, Ορφανίδου, Δανιήλ & Κατσαρέλλη	300	581 Γκαβαλίνης Γεώργιος (Θεσ/νίκη) στη μνήμη του πατέρα του Ιωάννη	100
567 Παπαδάκη Γεωργία	10	582 Μώρης Γεώργιος του Παναγ. (Θεσ/νίκη)	20
568 Μπουρτζάλας Σπύρος	20	583 Πλατανιάς Γεώργιος Αλεξ.	30
570 Τσίνας Κωνσταντίνος (Καρδίτσα)	10	584 Καλόγηρος Αργύρης στη μνήμη των αδελφών του Ιωάννη και Ευαγγελίας Λευκαδίτη	50
571 Αχλαδάς Νίκος (Λαμία)	10	586 Κοτσιμπός Γεώργιος	10
572 Παπά - Αχλαδά Μαρία (Αυστραλία) στη μνήμη των γονέων και του συζύγου της	30	587 Λευκαδίτης Ευθύμιος στη μνήμη των γονέων του Ιωάννου και Ευαγγελίας	1000
575 Γληγόρη Τούμπα Μαρία στη μνήμη Ιωάν. Κ. Τούμπα	50	588 Λίτσος Γεώργιος (ΗΠΑ)	\$ 30
576 Κουτρούμπα Παπαγεωργίου Λίτσα (Αυστραλία)	20	589 Βλάχος Γεώργιος (ΗΠΑ)	\$100
579 Γκαβαλίνη Παναγιώτα (Θεσ/νίκη) στη μνήμη του συζύγου της Ιωάννη	100	Εισφορά για την εκκλησία:	
580 Γκαβαλίνης Ευθύμιος (Θεσ/νίκη) στη μνήμη		Ο Ελευθέριος και η Ζωή Μημίνη	50
		στη μνήμη του Γεωργίου Ι. Χαραλάμπους	
		590 Σαριτζόγλου Ανθούλα στη μνήμη της μητέρας της Δήμητρας Μώρη	30

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 7ης ΜΑΡΤΙΟΥ 2004

Στην Καλοσκοπή: Ψήφισαν 212, Άκυρα /Λευκά 3

ΠΑΣΟΚ	ΝΔ	ΚΚΕ	ΣΥΝ/ΣΜΟΣ	ΔΗΚΚΙ	ΛΑΟΣ
100	78	5	7	5	13

Στο Δήμο Γραβιάς: Ψήφισαν 2374, Άκυρα /Λευκά 54

ΠΑΣΟΚ	ΝΔ	ΚΚΕ	ΣΥΝ/ΣΜΟΣ	ΔΗΚΚΙ	ΛΑΟΣ
825	1169	113	55	53	77

Βουλευτής του νομού μας εξελέγη ο δικηγόρος Ιωάννης Μπούγας.

Στο Νομό Φωκίδας: Ψήφισαν 36.090, Άκυρα/Λευκά 670

ΠΑΣΟΚ	ΝΔ	ΚΚΕ	ΣΥΝ/ΣΜΟΣ	ΔΗΚΚΙ	ΛΑΟΣ
12.818	18.174	1853	1171	627	463

Ο βουλευτής του Νομού μας κ. ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ

Ο κ. Γιάννης Μπούγας είναι πλέον ο μόνος βουλευτής του Νομού μας. Είναι δικηγόρος στην Άμφισσα και εξελέγη με τις ψήφους της Ν. Δημοκρατίας

ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΜΑΣ

Στην εφημερίδα «Ο Γεροντόβραχος της Γκιώνας» που εκδίδει ο ακαταπόνητος μαχητής που υπηρετεί πιστά την ιστορία και τη δημοσιογραφία στα 85 του χρόνια Πάνος Μαυριάς, γράφει για μας: (φύλλο 17, Δεκέμβριος - Ιανουάριος 2004, σελ. 4).

«Η Κουκουβίστα». Πήραμε δελτίο του Συλλόγου Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2003. Μας στεναχωρεί το γεγονός πως ένα τόσο σοβαρό και καλής ποιότητας έντυπο δεν διέθεσε και λίγο χώρο και χρόνο για την ιστορία της Καλοσκοπής γενικότερα για την ιστορία της Γκιώνας πριν και κατά τη διάρκεια της επανάστασης του 1821. Οι παλιοί Κουκουβιστιανοί και Ντρεμισιώτες είχαν σχεδόν ταυτιστεί.

Σήμερα προτιμούν και θέλγονται οι φίλοι μας της Καλοσκοπής από ιστορικά μυθιστορήματα.

(από το «ΓΕΡΟΝΤΟΒΡΑΧΟ της Γκιώνας»)

Φίλοι, διανοούμενοι και ιστορικοί ερευνητές της Καλοσκοπής δεν ξέρετε τίποτα για τον Γκούρα».

Το Δελτίο μας στο μακροχρόνιο βίο του φιλοδοξεί να παραμείνει συνδυαστικός κρίκος για όλους τους χωριανούς μας, τους φίλους και τα μέλη του Συνδέσμου. Στα θέματα προτάσσονται βέβαια οι πληροφορίες για τις δραστηριότητες του Συνδέσμου μας και των τοπικών μας αρχών αλλά και στον τομέα της ιστορίας δεν υστερούμε. Φροντίζουμε να πλησιάζουμε τους ελάχιστους ανθρώπους μας -που δυστυχώς μας έχουμε μείνει λίγοι- του παλιού καιρού που ξέρουν, άμα τους πλησιάσεις με στοργή, να σου αποκαλύψουν ένα ολόκληρο κόσμο από τις περασμένες ομορφιές και να σου χαρίσουν μια πνοή από τη ζωή της παλιάς Κουκουβίστας που κυλούσε με ηρεμία, τότε που οι άνθρωποι σέβονταν τους ηθικούς κα-

νόνες και τους διέκρινε η συστολή.

Ωστόσο δεν έχουμε παραμελήσει και την παλαιότερη ιστορία της περιοχής μας καθώς και τους συμπολίτες μας που θυσίασαν τη ζωή τους για τη δική μας ελευθερία.

Αποτίουμε φόρο τιμής στον ήρωα του 1821 χωριανό μας Μώρη Παπαντριά του οποίου, με δαπάνες του Συνδέσμου μας, στήσαμε την προτομή του στην κεντρική πλατεία (γλύπτης Νικόλας) και στη βιβλιοθήκη μας βρίσκονται όλα τα ιστορικά βιβλία της περιοχής μας μεταξύ των οποίων και οι ομιλίες σας στην Αρβανιτόραχη που έφεραν στο φως την ιστορία των χωριών της περιοχής μας.

Ευχαριστούμε για τις ωραίες σας υποδείξεις και να σας δίνει κουράγιο ο Θεός να συνεχίζετε το ωραίο σας εθνικό έργο.

Η Σχολή Αγροτολέσχης στην Κουκουβίστα

Ευσταθία (Τούλα) Μακρή-Γεωργίου,
η αξέχαστη δασκάλα της

γράφει η
Βασιλεία Γιασιράνη - Κυρίτση

Οι σχολές Οικοκυρικής και οι Αγροτολέσχες ιδρύθηκαν στην αρχή της δεκαετίας του 1950 με πρωτοβουλία της Βασιλικής Πρόνοιας και την αιγίδα της Βασιλίσσας Φρειδερίκης η οποία για την εξεύρεση πόρων επέβαλε και φόρους στα τσιγάρα, δημόσια θεάματα και αλλού¹.

Η ελληνική κοινωνία είχε δοκιμαστεί σκληρά από την Κατοχή και τον Εμφύλιο και μετά τον επαναπατρισμό των κατοίκων στην ύπαιθρο άρχισε η προσπάθεια της εκπαίδευσης των νεαρών κοριτσιών αλλά και των γυναικών σε ότι αφορά την κοινωνική ζωή και αγροτική οικονομία στις ορεινές και αγροτικές περιοχές².

Η γυναίκα της εποχής αιχμάλωτη σε έναν άχαρο ρόλο καταπίεσης και ανελευθερίας χρύσωνε τις επιταγές της ανδροκρατούμενης κοινωνίας και κλεισμένη

στο σπίτι με περιορισμένα ενδιαφέροντα δε διέθετε γνώσεις για μόρφωση και ενημέρωση. Οι μικρές κοινωνίες των χωριών ιδιαίτερα, την κρατούσαν αυστηρά σε απομόνωση και ταλαιπωρία. Η παντρεμένη γυναίκα έπρεπε να ασχολείται με την «επιμέλεια του οίκου της και με τη βοήθεια στις αγροτικές εργασίες», η δε ανύπαντρη περιορισμένη κι αυτή στο σπίτι να περιμένει τις διαπραγματεύσεις των δικών της για εξεύρεση συζύγου³. Ετσι όταν το 1951 ιδρύθηκε η Αγροτολέσχη στη Νεάπολη της Κρήτης 600 κοπέλες παρουσιάστηκαν στην Αθήνα με σκοπό να φοιτήσουν στη Σχολή της Βασιλίσσας Φρειδερίκης. Το στρατιωτικό πλοίο «Μαχητής» μετέφερε τις πρώτες σπουδάστριες στη Νεάπολη του Ηρακλείου και μαζί τους τα όνειρα και τις επιδιώξεις των τρυφερών υπάρξεων που επιδίωκαν μια ξεχωριστή διαφορετική θέση στην κοινωνία, μια άλλη μεταχείριση που αναδείκνυε τα προσόντα και τις ικανότητές τους. Η φοίτηση διαρκούσε ένα χρόνο και αν οι σπουδάστριες δεν προόδευαν συνέχιζαν και για δεύτερο χρόνο. Ανάμεσά τους ήταν και η Ευσταθία (Τούλα) Μακρή η οποία έχοντας το απολυτήριο του τότε Γυμνασίου της Λαμίας επιζητούσε να δημιουργήσει μια ζηλευτή καριέρα σε αυτόν τον τομέα και ξεχώρισε πολύ γρήγορα. Αποφοίτησε στον ένα χρόνο και διορίστηκε αμέσως στα Καστέλια όπου συστάθηκε Σχολή Αγροτολέσχης⁴.

Η αγροτολέσχη συνεργάζονταν με το Υπουργείο Γεωργίας και ανάπτυξης που είχε παράρτημα στην Αμφισσα. Το

ενδιαφέρον της δε σταμάτησε με το διορισμό της και λίγους μήνες αργότερα επισκέφτηκε πάλι την Σχολή στην Κρήτη για δίμηνη επιμόρφωση.

Δυο χρόνια αργότερα το 1954 παρακολούθησε για 34 μέρες ένα άλλο επιμορφωτικό πρόγραμμα στον «Πύργο της Βασιλίσσης» στην Αθήνα. Οι εμπειρίες της από τα σεμινάρια ήταν περισσότερο θεωρητικές που ενίσχυαν τη θέση της γυναίκας, το ρόλο στην οικογένεια και στην κοινωνία του χωριού, την αγάπη για τη νοικοκυροσύνη και την καθαριότητα του σπιτιού και του σώματος.

Στα 1966 η νεαρή κυρία Τούλα πήρε μετάθεση για την Κουκουβίστα. Γεμάτη ζωντάνια και δράση εγκαταστάθηκε στο χωριό και φιλοξενήθηκε, μέχρι να ετοιμαστεί η κατοικία της, στο σπίτι του Κώστα Λιάκου και του Παναγιώτη Μώρη (Μαλαμούλη) οι οποίοι την υποστήριξαν ιδιαίτερα.

Την εποχή εκείνη το χωριό ήταν γεμάτο ζωή. Το μεταναστευτικό ρεύμα δεν είχε αρχίσει ακόμη και λίγες οικογένειες είχαν φύγει στην Αθήνα.

Τα μαθήματα άρχισαν στην αίθουσα του Δημοτικού Σχολείου. Πάνω από 100 κοπέλες όλων των ηλικιών, από 15 έως 40 και πιο πάνω, παρακολούθησαν τα μαθήματα. Η φοίτησή τους κρατούσε ανάλογα με τις δουλειές της οικογένειάς και την όρεξη της καθημιάς. Οι περισσότερες δεν έμεναν στο σπίτι και δεν ασχο-

λούνταν με κεντήματα και ράψιμο. Στον καστελιώτη Αη-Γιώργη, στο χάνι του Ζαγκανά υπήρχε φυτώριο της δασικής υπηρεσίας όπου δούλευαν οι περισσότερες κοπέλες και οι νέοι του χωριού. Το απόγευμα μετά το τέλος της εργασίας, οι κοπέλες έπαιρναν το δρόμο για το σχολείο, να πάρουν μαθήματα κοπτικής, ραπτικής, ζαχαροπλαστικής αλλά και κεντήματος στη μηχανή και στο χέρι, πλεξίματος και ταπητουργίας. Την άκουγαν με μεγάλη προσοχή αλλά οι περισσότερες κουρασμένες δεν είχαν διάθεση και δεν αντιλαμβάνονταν εύκολα. Βέβαια αυτό στεναχωρούσε τη δασκάλα αλλά η αγάπη και η εμπιστοσύνη που έδειχναν τα βλέμματά τους, η χαρά τους να τη βλέπουν να τους τραγουδάει και να τους μαθαίνει χορούς την έκαναν να ξεχνάει την αδιαφορία για τα μαθήματα της κοπτικής και ραπτικής. Αυτά δεν τις κούραζαν και ήταν ικανές να μείνουν μέχρι αργά χορεύοντας και τραγουδώντας την ομορφιά της ζωής με όλες της τις δυσκολίες. Βέβαια υπήρχαν και κείνες που είχαν κλίση στο ράψιμο και στο κέντημα και ρουφούσαν τα λόγια της. Τίποτα δεν πήγαινε χαμένο. Και όταν ο βαρύς χειμώνας έκλεινε τους κατοίκους στα σπίτια τους οι μαθήτριες ακόμη και με το χιόνι ξεμυτούσαν να πάνε στο σχολείο στην αγαπημένη δασκάλα τους την κυρία Τούλα που είχε και ένα κοριτσάκι από το γάμο της με τον Γεωργίου, να ξεφύγουν από την καταπίεση και τη γκρίνια για το σπίτι, το φαί και τα χωράφια, να δουλέψουν μαζί της αλλά και να ψυχαγωγηθούν. Πόσες δυσκολίες υπήρχαν το χειμώνα. Ο χώρος μικρός αλλά η αγάπη της δασκάλας μεγάλη. Το σπίτι του Ράπτη (Κοντοβράκη) όπου έμενε αργότερα στην πλατεία, απέναντι από την εκκλησία και δίπλα στο σχολείο, ήταν γεμάτο από κοριτσιίστικες φωνές και γέλια. Στο πρώτο δωμάτιο είχε βάλει τον αργαλειό, τη μηχανή κεντήματος, τα μαλλιά και τις βελόνες πλεξίματος, όλα μια προσπάθεια προσφοράς σε κείνα τα

κορίτσια που ζητούσαν με μικρά όνειρα, λίγες απαιτήσεις, λίγες παροχές. Εκεί η δασκάλα έβαζε το μυαλό της σε γρήγορες στροφές να τις μαθαίνει να σκέφτονται να επινοούν τρόπους εξυπηρέτησης. Για να υδιάσει γύριζε ανάποδα τη σιδερώστρα, έβαζε στο ένα ποδαράκι το διασίδι και στο αναποδογυρισμένο τραπέζι ακουμπούσε το «αντί». Όλα γινόνταν φυσιολογικά σε μια μικρή καμαρούλα που επικρατούσε η αγάπη και γαλήνευε τις νεανικές ανησυχίες δασκάλας και μαθητριών. Χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα, με λουξ και λυχνάρια που φώτιζαν το χώρο του σχολείου ή την καμαρούλα του σπιτιού της, με τη μικρή της κορούλα που μεγάλωνε περιτριγυρισμένη από νεαρά κορίτσια, μακριά από τον άντρα της που εργαζόταν στα χωριά του κάμπου και την επισκεπτόταν τις Κυριακές, έδινε από την ψυχή της τα περισσότεύματα αγάπης για ζωή, δημιουργία και καλύτερευση της γυναικείας θέσης σε κείνα τα δύσκολα χρόνια. Πόση ικανοποίηση έβλεπε στα μάτια τους αλλά και των άλλων μελών της οικογένειας, όταν μάθαιναν να διαβάζουν την ώρα από το μεγάλο ρολόι της εκκλησίας του Αη Γιώργη και έφευγαν για τα σπίτια τους φλυαρώντας για αυτά που έμαθαν και κάνοντας μετά οι ίδιες τη δασκάλα στους δικούς τους!!

Ικανοποίηση αισθανόταν όμως και η ίδια όταν απροειδοποίητα επισκεπτόταν τα σπίτια των κοριτσιών και έβλεπε την πρόδοό τους, τότε εντυπωσιακή μέσα στο χώρο και τότε με διάφορα δείγματα που σήμαιναν αλλαγή στον τρόπο ζωής τους. Φυσικά κανείς τους δεν υποπτευόταν ότι οι επισκέψεις της είχαν και λόγους επαγρύπνησης του έργου της, ότι με την ηρεμία και την πειθώ της διόρθωνε τα κακώς κείμενα της αγροτικής κοινω-

νίας που ταλανιζόταν από τις κλειστές αντιλήψεις και τα πολιτικά γεγονότα της εποχής και του τόπου. Οι συμβουλές της ήταν πολλές και ποικίλες, από την υγιεινή του σώματός τους, το συχνό πλύσιμο, τη βελτίωση της καθημερινότητας με ένα τραπεζομάντηλο στο τραπέζι την ώρα του φαγητού ραμμένο ή υφαμένο από τις ίδιες, με μια πετσέτα στολισμένη πάνω στο ψωμί, με ένα κεντημένο τζακόπανο, με ένα καθαρό ρούχο στην εκκλησία.

Την εποχή εκείνη ήταν δάσκαλος στο σχολείο ο Γεώργιος Σπαθιάς από την Αγόριανη με τη γυναίκα του, δασκάλα κι αυτή που έμεναν στο σπίτι του Κασανιώτη, κάτω από την εκκλησία. Ήταν μια καλή παρέα που βοηθούσε να ξεφύγουν τα κορίτσια και οι νέοι από την τότε νοοτροπία, τους υποδείκνυαν την κατασκευή τουαλέτας και την καθαριότητα στον περίγυρο του σπιτιού, τους κανόνες καλής υγιεινής, ιδιαίτερα των νέων.

Με συμπαραστάτη τους τον πρόεδρο Τάκη Βλάχο συνεννοούνταν για τα επικείμενα προβλήματα της εκπαίδευσης και με τις ευλογίες του ιερέα παπά Τάκη Χα-

σιακού, ζούσαν στο χωριό χωρίς αντιδράσεις και προβλήματα. Στο τέλος της σχολικής χρονιάς ερχόταν ο επόπτης στον οποίο η κυρία Τούλα παρουσίαζε τα έργα των μαθητριών και την απόδοσή τους.

Επιστέγασμα όμως της ικανοποίησής της ήταν τα χορευτικά και τα θεατρικά που παρουσίαζαν στο τέλος. Πότε με τη Γκόλφω, πότε με την Αστέρω τα κορίτσια συμμετείχαν σε έναν άλλο κόσμο, πότε κοντινό και γνώριμο, πότε ξένο και άγνωστο δίνοντας τον καλύτερο εαυτό τους. Υποδυόμενες οι ίδιες τους αντρικούς ρόλους, αφού απαγορευόταν να συμμετέχουν οι νέοι του χωριού, έδειχναν μέσα από αυτούς μια δυναμικότητα ασυνήθιστη και μια γυναικεία χάρη που είχε νεανικότητα και ωριμότητα μαζί. Η σκηνή στηνόταν με τις καραμελωτές, οι

γονείς έδιναν τα ρούχα των παππούδων, των γιαγιάδων αλλά και ότι σωμένο από το παρελθόν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στους ρόλους τους και ο Θύμιος Ματθαίου έκοβε τα εισιτήρια. Ο χώρος ήταν πάντα σχεδόν ίδιος, το προαύλιο του σχολείου, το οποίο μάλιστα είχαν διαμορφώσει έτσι ώστε να έχει τσιμεντένια σκαλοπάτια στη νότια πλευρά να κάθεται ο κόσμος.

Έξι χρόνια πέρασαν και από τα χέρια της κυρίας Τούλας πέρασαν πολλά κορίτσια. Κάποιες άνοιξαν τους ορίζοντές τους, εφάρμοσαν όσα έμαθαν και τα έκαναν επάγγελμα, και άλλες τα κράτησαν στη μνήμη τους εφόδια για τη μελλοντική τους οικογένεια. Το 1972 η αγαπημένη δασκάλα πήρε μετάθεση στο Γαρδίκι Μηλέων της Φθιώτιδας. Η απλή και χαρού-

μενη παρουσία της κυρία Τούλας έλειψε στις νέες του χωριού αλλά και στις μεγαλύτερες. Τα κοριτσιίστικα χαχανητά σταμάτησαν να ταράζουν την ηρεμία του χωριού και το σπίτι που έμενε έκλεισε.

Τα χρόνια πέρασαν φτάσαμε στο 2004 αλλά καμιά από τις τότε μαθήτριες δεν έβγαλε από την καρδιά της την ξεχωριστή κυρία Τούλα Μακρή. Όμως ούτε και κείνη, ώριμη πια, έχει λησμονήσει τις εμπειρίες της στο χωριό, ζει ακόμη με αυτές, θυμάται με νοσταλγία τους φιλόξενους Κουκουβιστιανούς, δακρύζει καμιά φορά και όταν μπορεί επισκέπτεται το χωριό για να αντλήσει δύναμη από την αγάπη των ανθρώπων που δεν την ξεχνούν⁵.

1. Εφ. Θεσσαλία 10 Οκτωβρίου 2003. 2. Μαρτυρία Τούλας Μακρή Γεωργίου, εφ. Θεσσαλία 13 Οκτωβρίου 2003.
3. Εφ. Θεσσαλία 28 Οκτωβρίου 2000. 4. Μαρτυρία Τούλας Μακρή Γεωργίου, Καστέλια.
5. Μαρτυρία Τούλας Μακρή Γεωργίου, Καστέλια.

Η ΓΚΟΛΦΩ ΣΤΗΝ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗ ΤΟΥ 1951

ΦΩΤΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΓΚΟΛΦΩΣ έξω από το σπίτι του Αρ. Πριόβολου. Από αριστερά: Ελένη Αυγερινού, Πάτρα Μώρη, Γεωργία Τούμπα-Χασιακού, Μαγδαληνή Χαμηλού (Κρίκα), η δασκάλα Τούλα Μακρή - Γεωργίου, Δημήτρα Κυριάκη-Κίτσοπούλου, Γιαννούλα Τούμπα-Καψάλη, Νικολίτσα Χαμηλού (Κρίκα). Πίσω σειρά: Ελευθερία Αυγερινού-Λαμπίρη, Κων/να Τριανταφύλλου (Πράντζα), Δημήτρα Ματθαίου-Καψή, Ευθυμία Χαμηλού (Κρίκα) Σακαντάρη.

(Τη φωτο μας έστειλε η Βασιλεία Γιασιράνη - Κυρίτση, και τα ονόματα θυμήθηκε η Γεωργία Τούμπα-Χασιακού, η παπαδιά του παπαΤακη).

ΟΙ ΟΡΓΑΝΟΠΑΙΧΤΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

του Γιάννη Τριανταφύλλου – Πράντζα

Με τη γιορτή του Πάσχα, η θύμιση με έφερε σε παλαιότερες εποχές, τότε που η Ανάσταση, η Λαμπρή όπως την έλεγαν, δεν ήταν μόνο ψητό αρνί, όπως συνηθίζεται σήμερα και άκουσμα από το μαγνητόφωνο κασσέτες αμερικάνικης μουσικής. Ήταν εντελώς κάτι άλλο, ήταν ένα ρουμελιώτικο γνήσιο παραδοσιακό γλεντζεδικό Πάσχα, που για τις νεώτερες γενιές έμεινε κατάλοιπο μόνο η σκιά του. Για τους ανθρώπους της εποχής μου και ειδικά του χωριού μας η λέξη άγχος στο λεξιλόγιο τους δεν υπήρχε, στη θέση της υπήρχαν δύο άλλες λέξεις γνωστές και ευχάριστες : το τραγούδι κι ο χορός. Λέξεις που η σημερινή γενιά την μεν πρώτη την έκλεισε σ'ένα πλαστικό κουτί που λέγεται κασσέτα, τη δε δεύτερη σχεδόν την διέγραψε απ' το λεξιλόγιο της.

Στα χρόνια τα παλιά, ο χορός είχε ξεχωριστή θέση στη ζωή των ανθρώπων. Την καλύτερη τοποθεσία του χωριού τη διάλεγαν για το χορό και την ονόμαζαν χοροστάσι. Σήμερα ξεχάστηκε παντελώς μαζί με το χορό και η λέξη χοροστάσι και αντικαταστάθηκε από μια καινούργια που δεν έχει ούτε χρώμα, ούτε νόημα : την τσιμεντένια ηλεκτροφωτισμένη πλατεία.

Αλλά βλέποντας όλα αυτά τα ωραία κανείς, στοχάζεται και αναρωτιέται : καλά οι χορευτές τι έγιναν; Τα κλαρίνα, οι πίπιζες και τα νταούλια μαζί με το κέφι των ανθρώπων που πήγαν; Έφυγαν, ναι, ταξίδευσαν μαζί με το χοροστάσι σαν τα χελιδόνια μακριά, μόνο που τα χελιδόνια κάθε Πάσχα έρχονται ξανά και χτίζουν φωλιές, ενώ οι χορευτές δε θα ξανάρθουν και η τσιμεντένια πλατεία έμεινε μόνη κι'έρρημη με τους περιπατητές της. Οι χορευτές με τους οργανοπαίχτες δε θα ξανάρθουν. Όσοι από

τους παλιούς έχουν μείνει ακόμη, θα θυμούνται ότι κάθε Κυριακή, κάθε γιορτή, εκείνα τα χρόνια, μετά την εκκλησία θα στήνονταν χορός. Το λιγότερο διπλή ζυγιά, μια ανδρών, μια γυναικών. Μα και αν ακόμα ψιλόβρεχε ή έριχνε λιγοστό χιόνι, ο χορός δεν έλειπε, ήταν βίωμα αυθόρμητο αλλά και κέφι.

Αλλά μήπως, αλήθεια, σκέφθηκε κανείς ποτέ ποιοί από τους χωριανούς μας πρόσφεραν με την καλλιτεχνική τους φλέβα το κέφι παίζοντας τα διάφορα λαϊκά όργανα; Γιατί ας μην ξεχνάμε ότι η Καλοσκοπή είχε θρέψει δεκάδες οργανοπαίχτες που όργωναν όχι μόνο το χοροστάσι του χωριού μας αλλά και των γύρω χωριών και πανηγυριών. Είναι οργανοπαίχτες που άφησαν εποχή για την ευαισθησία και δεξιοτεχνία με την οποία έπαιζαν το όργανο. Από αυτούς τους προικισμένους λαϊκούς μας οργανοπαίχτες εξαρτιόταν αν ένας γάμος, μια αρραβώνα, ένα πανηγύρι θα είχε επιτυχία στο κέφι και στο χορό.

Μια αδιαθεσία του κλαρινοπαίχτη προμήνυε μειωμένο κέφι και χορό, γι'αυτό και στους γάμους τους οργανοπαίχτες τους πρόσεχαν σαν τα μάτια τους. Οι πρώτοι που σερβίρονταν με την καλύτερη μερίδα ήταν τα όργανα. Από αυτούς τους ανθρώπους λοιπόν που οι νεώτεροι πολύ λίγα γνωρίζουν για τους περισσότερους, θα 'θελα, όσους η μόρση μου φέρνει στη μνήμη μου, να ιστορήσω έναν-έναν και ας με συγχωρέσουν αν μου διέφυγε κανείς.

Το πρώτο όργανο που σκορπούσε κέφι με πατάγο ήταν η καραμούζα (πίπιζα). Καραμουζέους, η Καλοσκοπή έθρεψε τρεις : το Γιώργο Δανιήλ ή Λιούγκα, πατέρα του Αριστ. Λιούγκα, τον Κώστα Τομαρά ή Τσιαμ-

τσιούρη και τον Ευθύμη Μώρη ή Κατσάνη, που είναι και ο νεώτερος στην εποχή.

Κομπανιαμένο στην καραμούζα ήταν το νταούλι. Η δυάδα αυτή των οργάνων, χωρίς καν τεχνητά μέσα (μικρόφωνα, ηχεία) είχαν τρομερή ηχητικότητα, ακούγονταν όταν έπαιζαν στο χοροστάσι από 15 χιλιόμετρα μακριά. Πολλές φορές όταν έπαιζαν στην πλατεία έβλεπες τσοπανόπουλα στην απέναντι πλαγιά να χορεύουν. Νταουλιτζήδες υπήρξαν τρεις : ο Παναγ. Μώρης ή Καπνιάς, ο Νίκος Π. Αυγερινός ή Ζώγος και ο Δημ. Κ. Χαμηλός ή Χαμλοκώστας. Για τους νταουλιτζήδες έχω να κάνω μια παρατήρηση που δεν ισχύει για άλλους οργανοπαίχτες. Ήταν το μοναδικό όργανο που κατασκευάζοταν από τους ίδιους αφού πρώτα επεξεργάζονταν το δέρμα όπου ανάλογα με το μέγεθος που έδιναν στο νταούλι πετύχαιναν και τη δυνατότερη μελωδικότητα.

Με το πέρασμα του χρόνου εμφανίσθηκε στο χωριό μας το πρώτο κλαρίνο, όργανο πνευστό όπως και η καραμούζα, αλλά με απαλές και γλυκές νότες και με αφάνταστο κέφι. Όργανο που όσο υπάρχει η δημοτική μας μουσική θα υπάρχει κι αυτό. Το κλαρίνο σαν όργανο πρίμο της δημοτικής ορχήστρας, για ένα μεγάλο διάστημα έγινε επιδημία μαθήσεως από πάρα πολλούς νέους του χωριού μας. Πολλοί αγόρασαν κλαρίνο για μάθηση, αλλά λίγοι το έπαιξαν στο χοροστάσι. Από όσους το υπηρέτησαν λίγο ή πολύ, καλά ή άσχημα, θα αναφέρω όσους σήμερα θυμάμαι με τη σειρά εμφανίσεώς τους χωρίς να προσδιορίζω και ποια χρονολογία αυτό συνέβη:

1) Ευθύμιος Μαλιβίτσας, 2) Αριστείδης Δανιήλ ή Λιούγκας, 3) Ιω-

άννης Δανιήλ ή Λιούγκας, 4) Αθαν. Τομαράς ή Τσιαμισιούρης, 5) Κώστας Ιω. Τσόχλας ή Καλύβας, 6) Ιωαν. Χαμηλός ή Χαμλοκώστας, 7) Ιωαν. Κ. Τριανταφύλλου ή Πράντζας, 8) Αγγελής Αθ. Κωστόυρος, 9) Γιωργ. Αριστ. Δανιήλ ή Λιούγκας, 10) Ευαγ. Π. Αυγερινός ή Μαστροβαγγέλης και 11) Γεωργ. Ι. Λευκαδίτης ή Μερακλής.

Στην αρχική του εμφάνιση το κλαρίνο σαν κομπανιαμέντο δανειστήκε απο την πίπιζα το νταούλι, όργανο θορυβώδες, όπως είπαμε και κάπως αταίριαστο στη συνοδεία του μελωδικού κλαρίνου. Δεν άργησε όμως να φανεί και να το συνοδέψει το πιο ταιριαστό μπάσο που του πήγαινε, το μελωδικό λαούτο. Τα δύο αυτά όργανα «παντρεύτηκαν» μια για πάντα και δε θα χωρίσουν ποτέ όπως συνέβη με το νταούλι γιατί ταίριασαν απόλυτα.

Το λαούτο το υπηρέτησαν χωριανοί μας με μεγάλη τέχνη και δεξιότητα. Πρώτος ήταν ο Παντελής Τσόχλας. Δεύτερος ο Γιάννης Τομαράς που ήταν και ο κορυφαίος της τέχνης του παιξίματος στο λαούτο. Είχα την τύχη να συνεργαστώ μαζί του 30 ολόκληρα χρόνια, μια ζωή ολάκερη. Ήταν εξαίσιος άνθρωπος και θαυμάσιος καλλιτέχνης.

Το λαούτο γι' αυτόν ήταν πραγματικό βίωμα. Νεώτεροι στο λαούτο ήταν ο Θανάσης Μώρης ή Κατσάνης, ο Γιάννης Πασαλής και ο Γιώργος Δήμου ή Αστρέχας, σώγαμπρος της Κουκουβίστας.

Ένα άλλο όργανο που έκανε αργά την εμφάνιση του στο χωριό μας, αλλά δεν τράβηξε πολλούς φιλόμους για εκμάθηση λόγω της μεγάλης δυσκολίας που παρουσιάζει στην εκμάθηση του, παρότι θεωρείται

Η τελευταία εμφάνιση του Γιάννη Τριανταφύλλου στο πανηγύρι της Αγίας Τριάδας το έτος 1963.

ο βασιλιάς των οργάνων, ήταν το βιολί, όργανο πρίμο στην ορχήστρα με μεγάλες αξιώσεις απο τον καλλιτέχνη που κρατάει το δοξάρι του.

Το βιολί το υπηρέτησαν συνολικά 3 άνθρωποι στο χωριό μας, οι δύο ντόπιοι και ο τρίτος ξένος. Οι Παναγιώτης Γ. Τομαράς, Γιώργος Ι. Τομαράς και Γιάννης Γκαβαλίνης, που αν και ξενοφερμένος, δέθηκε με το χωριό μας τόσο πολύ που μετά το γάμο του με συγχωριανή μας δε θέλησε ποτέ να ξαναφύγει. Έγινε μόνιμος κάτοικος, ατόφιος Κουκουβιστιανός. Γι' αυτόν τον καλλιτέχνη θέλω να πω δυο λόγια. Η Κουκουβίστα μαζί με τον Γκαβαλίνη απέκτησε και ένα απο τα καλύτερα βιολιά της δημοτικής μας μουσικής. Μόνο ένας ειδικός μπορεί να δώσει γνώμη για τη δεξιοτεχνία του. Ήταν πράγματι ένας μεγάλος καλλιτέχνης του βιολιού στη δημοτική μας μουσική παράδοση. Η παραμονή του στο χωριό του στέρησε τη δυνατότητα να γίνει ξακουστός στο Πανελλήνιο.

Τα τελευταία χρόνια ένα καινούργιο μπάσο όργανο παίχθηκε στο χωριό μας, είναι το σαντούρι. Ξένος ο θαυμάσιος οργανοπαίχτης και αυτού του οργάνου, όπου κι αυτός μετά το γάμο του με χωριανή μας έγινε συγχωριανός μας. Είναι ο Γιώργος Λουκόπουλος, καλλιτέχνης με πανελ-

λήνια προβολή από ραδιόφωνο και δίσκους. Είναι ο μόνος που ακόμα παίζει στα χοροστάσια και δίνει και συνεχίζει τη δημοτική μας μουσική παράδοση.

Το σαντούρι σαν όργανο είναι μελωδικώτατο και ιδιόμορφο στην κατασκευή του. Στα επιδέξια χέρια του Λουκόπουλου, μαζί με την ωραία του φωνή, ξεχωρίζει μέσα στη δημοτική ορχήστρα.

Αυτούς τους ανθρώπους θυμήθηκα, αγαπητοί μου χωριανοί σα βγήκα τη Δευτέρα του Πάσχα απο την εκκλησία και αντίκρισα την πλατεία, όχι το χοροστάσι, βουβή και έρημη. Μόνο βιαστικοί περπατητές τη διέσχιζαν και όταν σε συναντούσαν σου λέγαν ένα ξερό «χρόνια πολλά».

Το χοροστάσι δεν υπάρχει πια, οι οργανοπαίκτες έφυγαν και οι χορευτές χάθηκαν. Το κέφι έσβυσε σαν την πασχαλινή λαμπάδα του καλού λόγου. Σήμερα η Κουκουβίστα δε διαθέτει ούτε έναν οργανοπαίκτη. Ίσως δε να θεωρείται και επάγγελμα δευτέρας κατηγορίας και οι χοροί μας πολύ ξεπερασμένοι.

Οι νεώτεροι άλλαξαν τον τρόπο της ζωής τους, αλλά και τον τρόπο του γλεντιού τους και του χορού τους.

Κλείνοντας το σημείωμα μου θα έκανα μια πρόταση : Για να βλέπουν και να θυμούνται οι νεώτερες γενιές του χωριού μας, στην κορυφή της πλατείας να στηθεί μια μαρμάρινη πλάκα που να γράφει ότι εδώ σε αυτή την πλατεία πριν πέσει το τσιμέντο υπήρχε το χοροστάσι του χωριού μας και στο κάτω μέρος τα ονόματα των οργανοπαίκτων που έπαιξαν και άφησαν εποχή. Θα είναι μεγάλη τιμή γι' αυτούς και για το χοροστάσι.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ, 1961

Ορθιες από αριστερά: Κική Τσίγα, Παν. Καλτσά, Γιούλα Τούμπα, Κική Δημοπούλου, Λούλα Χαμηλού, Παναγ. Κάλη, Ευθ. Αλεξίου. Καθιστοί: Κων/νος Σπ. Τούμπας, Ιωάννης Τούμπας, Κων/νος Ματθαίου.

Τη φωτογραφία μας έστειλε η Γιούλα Κυριαζή.

ΕΝΑ ΧΩΡΙΟ ΤΡΕΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ

Δελτίο Επικοινωνίας Μελών Συνδέσμου Καλοσκοπιτών Παρνασσίδας "Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ"

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΩΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΑΣ "Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ"

Διεύθυνση Γραφείου: Πειραιώς 4 • Αθήνα • 104 31 • τηλ.: 210 52.38.158

(Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο: το εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' • ΧΡΟΝΟΣ 28ος • ΤΕΥΧΟΣ 124 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2002

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ
ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ

• Έτος 13' • Αριθ. φύλλου 79 • Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2003 •

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΩΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΑΣ • ΔΙΟΙΚ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ • ΦΩΤΙΣΤΗΣ • ΦΩΚΙΑΔΕΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ - ΓΡΑΦΕΙΑ - ΣΕΚΟΝΑΣ: ΟΔΟΣ ΟΘΩΝΟΣ 20 • ΤΗΛ. 22 310 26260 • e-mail: kaloskopinita@otenet.gr

Ο ΑΘΛΗΤΗΣ

Τρίμηνη Επικοινωνική Έκδοση Αθλητικού Ομίλου "ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΜΟΣ"

Εκδότης - Ιδιοκτήτης: ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΜΟΣ"

Εργο: Καλαμάκη Φωκίδας • Γραφείο: Αθήνας: Πειραιώς 4 • Τηλ. 210 5238158

Χρόνος: 2ος • Αρ. φύλλου: 29 • Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2003

Η Παλιά «Κουκουβίστα» και μετά «Καλοσκοπή» ένα ορεινό χωριό με απίθανες φυσικές καλλονές, με εξέχουσες προσωπικότητες που έχουν διακριθεί στη χώρα μας, κατέχει τα πρωτεία στην Φωκίδα, γιατί κυκλοφορεί τρεις (3) τον αριθμό εφημερίδες και καταξιώνει την παρουσία τους και το χωριό τους.

N.A.M.

(από την Εφημερίδα "Καστελλιώτικα Νέα",
αρ. φ. 24, Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2003)

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 2004

Ιδιαίτερα φορτισμένη, με ηρωικές μνήμες από τον αγώνα των Ελλήνων για την ελευθερία, ήταν η 25η Μαρτίου 2004 στο χωριό. Πολλοί χωριανοί παρακολούθησαν τη Θεία Λειτουργία στον Άγιο Γεώργιο στο τέλος της οποίας μίλησε ο πρόεδρος του Συνδέσμου μας Κων/νος Τούμπας και αναφέρθηκε τόσο στα ιστορικά γεγονότα του '21 όσο και στην αγγελία της χαρμόσυνης είδησης ότι στην Παρθένο Μαρία ευδόκησε ο Θεός να γεννηθεί και να ενσαρκωθεί ο Υιός του.

Η ομιλία ήταν συγκινητική και μας έφερε στη μνήμη τους Κουκουβιστιανούς αγωνιστές του Ιερού Αγώνα που δεν ήταν και λίγοι γιατί σ' αυτόν έλαβε μέρος σύσσωμο το χωριό με πρωτοκαπετάνιο το Μώρη Παπαντριά. Όπως προκύπτει από έγγραφα που υπάρχουν στην Εθνική Βιβλιοθήκη 80 Κουκουβιστιανοί (από τις 70 οικογένειες που είχε τότε το χωριό) ακολούθησαν τον απελευθερωτικό αγώνα.

Δοξολογία εψάλη στο μνημείο του Παπαντριά και κατέθεσαν στεφάνια εκ μέρους του Τοπικού Συμβουλίου ο Αριστείδης Κυριαζής, εκ μέρους του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου ο Γεώργιος Αυγερινός και από το Σύνδεσμό μας ο πρόεδρος Κων/νος Τούμπας.

Τελειώνοντας, όλοι μαζί έψαλαν τον εθνικό μας ύμνο.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Διοικητικό Συμβούλιο στην προσπάθειά του να ενισχύσει τις επαφές και να ενδυναμώσει τους δεσμούς των μελών του, έχει καθιερώσει τη Δευτέρα του Πάσχα (Διακαινισίμου) να γίνεται το τσούγκρισμα των λαμπριάτικων αβγών.

Η απλή αυτή εκδήλωση θα επαναληφθεί και φέτος τη Δευτέρα 12 Απριλίου στην πλατεία του χωριού μετά το εκκλησίασμα.

Σας καλούμε λοιπόν να γιορτάσουμε (συν γυναίξι και τέκνοις) στην απλή αυτή γιορτή που θα μας δώσει χαρά και ευχαρίστηση.

"Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ"
Τριμηνιαία Εφημερίδα
Ιδιοκτησία: Σύνδεσμος Καλοσκοπιτών Παρνασσίδας
"Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ"

(Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο-Εκδότης: Κων/νος Τούμπας, Πρόεδρος Διοικ. Συμβουλίου)

Πειραιώς 4 • Αθήνα • 104 31 • τηλ. & φαξ: 210 52.38.158

ΗΛ. Σελιδοποίηση - Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΒΕΕ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 24 • ΤΗΛ. 5227552